

Helion

NIEBIESKI LIS

POLECENIA PROCESORÓW ARM I INŻYNIERIA WSTECZNA

MARIA AZERIA MARKSTEDTER

WILEY

Tytuł oryginału: Blue Fox: Arm Assembly Internals and Reverse Engineering

Tłumaczenie: Łukasz Piwko

ISBN: 978-83-289-0675-4

Copyright © 2023 by John Wiley & Sons, Inc.

All Rights Reserved. This translation published under license with the original publisher John Wiley & Sons, Inc.

Translation copyright © 2024 by Helion S.A.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, scanning, or otherwise, without either the prior written permission of the Publisher.

WILEY and the Wiley logo are trademarks or registered trademarks of John Wiley & Sons, Inc. and/or its affiliates, in the United States and other countries, and may not be used without written permission. All other trademarks are the property of their respective owners. John Wiley & Sons, Inc. is not associated with any product or vendor mentioned in this book.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<https://helion.pl/user/opinie/nielis>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <https://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

O autorce	13
Podziękowania	14
Wprowadzenie	15
Część I. Asembler procesora Arm	19
Rozdział 1. Wprowadzenie do inżynierii wstecznej	21
Wprowadzenie do asemblera	21
Bity i bajty	22
Kodowanie znaków	23
Kod maszynowy i asembler	24
Asemblacja	26
Asemblery skrócone	30
Języki wysokiego poziomu	31
Dezasemblacja	32
Dekompilacja	33
Rozdział 2. Właściwości formatu plików ELF	36
Struktura programu	36
Języki wysokiego poziomu a języki niskiego poziomu	37
Proces kompilacji	39
Kompilacja pod kątem różnych architektur	40
Asemblacja i linkowanie	41
Struktura pliku ELF	44

Nagłówek pliku ELF	44
Pola informacyjne nagłówka pliku ELF	45
Pola platformy docelowej	46
Pole punktu wejściowego	46
Pola lokalizacji tabel	47
Nagłówki programu ELF	47
Nagłówek programu PHDR	48
Nagłówek programu INTERP	48
Nagłówki programu LOAD	49
Nagłówek programu DYNAMIC	50
Nagłówek programu NOTE	50
Nagłówek programu TLS	50
Nagłówek programu GNU_EH_FRAME	51
Nagłówek programu GNU_STACK	51
Nagłówek programu GNU_RELRO	53
Nagłówki sekcji pliku ELF	54
Metasekcje pliku ELF	56
Sekcja tabeli łańcuchów	56
Sekcja tabeli symboli	57
Główne sekcje pliku ELF	57
Sekcja .text	57
Sekcja .data	57
Sekcja .bss	57
Sekcja .rodata	58
Sekcje .tdata i .tbss	58
Symbole	58
Symbole globalne i lokalne	60
Symbole słabe	60
Wersje symboli	60
Symbole mapowania	61
Sekcja dynamiczna i ładowanie dynamiczne	61
Ładowanie zależności (NEEDED)	62
Relokacje programu	63
Relokacje statyczne	63
Relokacje dynamiczne	64
Globalna tabela przesunięć (GOT)	65
Tabela łączenia procedur (PLT)	65
Sekcje inicjalizacji i terminacji programu	66
Kolejność inicjalizacji i terminacji	68
Pamięć lokalna wątków	68
Model dostępu local-exec	72
Model dostępu TLS initial-exec	72
Model dostępu TLS general-dynamic	73
Model dostępu TLS local-dynamic	75

Rozdział 3.	Podstawy systemu operacyjnego	76
	Ogólna architektura systemu operacyjnego	76
	Tryb użytkownika a tryb jądra	76
	Procesy	77
	Wywołania systemowe	78
	Obiekty i uchwyt	83
	Wątki	85
	Zarządzanie pamięcią procesu	86
	Strony pamięci	87
	Zabezpieczenia pamięci	88
	Pamięć anonimowa i mapowana	89
	Pliki i moduły mapowane w pamięci	89
	Randomizacja układu przestrzeni adresowej	92
	Implementacje stosu	94
	Pamięć współdzielona	96
Rozdział 4.	Architektura Arm	97
	Architektury i profile	97
	Architektura Armv8-A	99
	Poziomy wyjątków	99
	Rozszerzenie Armv8-A TrustZone	100
	Zmiany poziomu wyjątków	102
	Stany wykonywania Armv8-A	104
	Stan wykonywania AArch64	106
	Zestaw rozkazów A64	106
	Rejestry AArch64	107
	Licznik programu	109
	Wskaźnik stosu	109
	Rejestr zerowy	110
	Rejestr łączenia	111
	Wskaźnik ramki	111
	Rejestr platformy (x18)	111
	Rejestry wywołań międzyproceduralnych	112
	Rejestry SIMD i zmiennoprzecinkowe	112
	Rejestry systemowe	113
	PSTATE	114
	Stan wykonywania AArch32	115
	Zestawy rozkazów A32 i T32	116
	Zestaw rozkazów A32	116
	Zestaw rozkazów T32	116
	Przełączanie między zestawami rozkazów	117

Rejestry AArch32	120
Licznik programu	120
Wskaźnik stosu	121
Wskaźnik ramki	121
Rejestr połączenia	121
Rejestr wywołań międzyproceduralnych (IP, r12)	122
Rejestr bieżącego stanu programu	122
Rejestr stanu programu	122
Rejestry stanu wykonywania	124
Rejestr stanu zestawu rozkazów	125
Rejestr stanu bloku IT (ITSTATE)	125
Stan kolejności bitów	126
Bity trybu i maski wyjątków	126
Rozdział 5. Rozkazy przetwarzania danych	129
Operacje przesunięcia i obrotu	131
Przesunięcie logiczne w lewo	132
Przesunięcie logiczne w prawo	132
Przesunięcie arytmetyczne w prawo	133
Obrót w prawo	133
Obrót w prawo z przeniesieniem	134
Formy rozkazów	134
Forma przesunięcia o bezpośrednio podaną wartość stałą	135
Forma przesunięcia o wartość zapisaną w rejestrze	137
Operacje manipulacji bitami	138
Przesunięcie pola bitowego	139
Operacje rozszerzenia znakiem lub zerami	143
Pobieranie i wstawianie pól bitowych	147
Operacje logiczne	149
Binarna operacja AND	149
Rozkaz TST	150
Binarne czyszczenie bitów	151
Binarna operacja OR	151
Binarna operacja OR NOT	152
Binarna operacja OR wykluczającego	153
Rozkaz TEQ	154
Binarna operacja OR NOT wykluczającego	154
Operacje arytmetyczne	155
Dodawanie i odejmowanie	155
Odejmowanie odwrotne	157
Porównywanie	157
Rozkaz CMN	158
Operacje mnożenia	160

Operacje mnożenia w zestawie A64	160
Operacje mnożenia w zestawach A32/T32	162
Operacje mnożenia słów wykorzystujące najmłodsze bity	163
Operacje mnożenia słów wykorzystujące najstarsze bity	164
Operacje mnożenia półsłów	166
Operacje mnożenia wektorów (podwójne)	169
Operacje mnożenia wartości długich (64-bitowych)	172
Operacje dzielenia	178
Operacje przeniesienia	179
Przeniesienie stałej wartości bezpośredniej	180
Przeniesienie wartości bezpośredniej i MOV _T w zestawach A32/T32	180
Przeniesienie wartości bezpośredniej (MOV _Z) i MOV _K w zestawie A64	181
Przeniesienie rejestru	182
Przeniesienie z negacją	184
Rozdział 6. Rozkazy dostępu do pamięci	185
Podstawowe informacje	185
Tryby adresowania i formy offsetu	187
Adresowanie z offsetem	190
Stała wartość bezpośrednia jako offset	191
Offsety rejestrowe	196
Tryb preindeksowany	198
Przykład użycia trybu preindeksowania	198
Adresowanie postindeksowane	200
Przykład użycia adresowania postindeksowanego	201
Adresowanie literałów (względem PC)	202
Ładowanie stałych	202
Ładowanie adresu do rejestru	205
Rozkazy ładowania i zapisu	208
Ładowanie i zapis słów i podwójnych słów	208
Ładowanie i zapis półsłów lub bajtów	210
Przykład użycia rozkazów ładowania i zapisu	213
Ładowanie i zapis wielu wartości (A32)	214
Przykład użycia rozkazów STM i LDM	221
Bardziej skomplikowany przykład użycia rozkazów STM i LDM	221
Ładowanie i zapis par (A64)	223
Rozdział 7. Wykonywanie warunkowe	227
Wykonywanie warunkowe — informacje ogólne	227
Kody warunkowe	228
Flagi warunkowe NZCV	228
Przepelnienie całkowitoliczbowe ze znakiem i bez znaku	229
Kody warunkowe	231

Rozkazy warunkowe	232
Rozkaz IT w Thumb	233
Rozkazy ustawiające flagi	235
Przyrostek rozkazu S	235
Przyrostek S w rozkazach dodawania i odejmowania	236
Przyrostek S w rozkazach przesunięcia logicznego	238
Przyrostek S w rozkazach mnożenia	239
Przyrostek S w innych rozkazach	239
Rozkazy testowania i porównywania	240
Porównywanie (CMP)	240
Porównywanie z negacją (CMN)	242
Testowanie bitów (TST)	243
Sprawdzanie pod kątem równości (TEQ)	246
Rozkazy wyboru warunkowego	247
Rozkazy porównywania warunkowego	250
Operacje warunkowe z logicznym AND i rozkazem CCMP	250
Operacje warunkowe z logicznym OR i rozkazem CCMP	253
Rozdział 8. Kontrola przepływu sterowania	256
Rozkazy rozgałęziające	256
Rozgałęzienia warunkowe i pętle	257
Rozgałęzienia z testem i porównaniem	261
Rozgałęzienia tabelowe	262
Rozgałęzienie i zamiana	264
Rozgałęzienia do podprocedur	267
Funkcje i podprocedury	269
Standard wywoływania procedur	270
Rejestry ulotne i nieulotne	271
Argumenty i wartości zwrotne	272
Przekazywanie większych wartości	274
Funkcje liście i funkcje niebędące liśćmi	276
Funkcje liście	277
Funkcje niebędące liśćmi	277
Prolog i epilog	277
Część II. Inżynieria wsteczna	283
Rozdział 9. Środowiska Arm	285
Płytki Arm	286
Emulator QEMU	287
Emulacja w trybie użytkownika QEMU	288
Pełna emulacja systemu w QEMU	291
Emulacja oprogramowania układowego	292

Rozdział 10. Analiza statyczna	297
Narzędzia do analizy statycznej	298
Narzędzia wiersza poleceń	298
Dezasemblerzy i dekompilatory	298
Binary Ninja Cloud	299
Przykład analizy wywołania przez referencję	304
Analiza przepływu sterowania	309
Funkcja main	310
Podprocedura	311
Konwersja na char	315
Instrukcja if	316
Dzielenie współczynnika	318
Pętla for	320
Analiza algorytmu	322
Rozdział 11. Analiza dynamiczna	335
Debugowanie w wierszu poleceń	336
Polecenia GDB	337
Konfiguracja GDB	338
Rozszerzenie GEF debugera GDB	340
Instalacja	340
Interfejs	341
Przydatne polecenia GEF	341
Badanie pamięci	344
Oglądanie obszarów pamięci	346
Analizatory luk bezpieczeństwa	347
Polecenie checksec	349
Radare2	351
Debugowanie	351
Debugowanie zdalne	356
Radare2	356
IDA Pro	356
Debugowanie błędu pamięci	357
Debugowanie procesu w GDB	365
Rozdział 12. Inżynieria wsteczna programów arm64 w systemie macOS	370
Podstawowe informacje	371
Pliki binarne arm64 dla systemu macOS	372
Program powitalny dla systemu macOS (arm64)	375
Polowanie na złośliwe pliki binarne arm64	377

Analiza złośliwego oprogramowania arm64	383
Techniki utrudniające analizę	384
Logika utrudniająca debugowanie (przez ptrace)	385
Logika utrudniająca debugowanie (przez sysctl)	388
Zabezpieczenie przed maszynami wirtualnymi (stan SIP i wykrywanie artefaktów maszyny wirtualnej)	391
Podsumowanie	396
Skorowidz	399

Analiza statyczna

W części I omówiłam najczęściej używane rozkazy, jakie można napotkać podczas dezasemblacji programów. Teraz zastosujemy tę wiedzę w praktyce i nauczysz się analizować działanie programów w postaci plików binarnych. Przykłady prezentowane w tym rozdziale są proste i zrozumiałe, a dzięki ich szczegółowej analizie utrwalisz zdobytą do tej pory wiedzę.

Czym jest **analiza statyczna**? Pojęcie to ma różne znaczenia w zależności od tego, kogo spytamy, ale jedna cecha będzie wspólna u wszystkich: jest to analiza pliku w jego statycznej postaci, bez uruchamiania. W tym rozdziale analiza statyczna oznacza niskopoziomowe badanie pliku binarnego.

Analiza statyczna poprzedza analizę dynamiczną, ponieważ aby zrozumieć działanie programu, należy najpierw zapoznać się z jego podstawowymi właściwościami. Musimy przecież wiedzieć, jakich zasobów i środowiska wymaga do działania. Lekka analiza statyczna pozwala przygotować odpowiednie środowisko i narzędzia do analizy pliku na podstawie jego typu oraz zrozumieć jego strukturę na podstawie formatu.

Samo zgromadzenie informacji na temat podstawowych właściwości pliku często jest niewystarczające, aby przejść do fazy analizy dynamicznej. W takich przypadkach należy zidentyfikować w kodzie punkty, w których chcemy obserwować jego interakcję z systemem w celu uzyskania głębszej wiedzy na temat jego funkcjonalności. Na przykład jeśli złośliwy program wykonuje zadania sieciowe, deszyfruje dane lub modyfikuje pliki w systemie plików, musimy wiedzieć, gdzie szukać i które strumienie danych monitorować w trakcie jego działania.

To wymaga analizy programu po dezasemblacji, która pozwala na zrozumienie sposobu jego działania. W ten sposób można nie tylko dowiedzieć się, co robią poszczególne funkcje, ale także można odkryć funkcje, które są uruchamiane tylko w określonych warunkach.

Dla analityka luk bezpieczeństwa umiejętność wykonywania niskopoziomowej analizy jest podstawową umiejętnością. Analiza zdezasembrowanego kodu funkcji zawierającej lukę bezpieczeństwa może pomóc w zrozumieniu, w jakich warunkach ta funkcja jest uruchamiana oraz jaki dokładnie strumień danych jest wymagany, aby ją wykorzystać bez spowodowania awarii programu.

Narzędzia do analizy statycznej

W tym podrozdziale znajduje się zwięzły przegląd narzędzi do analizy statycznej, których można używać do inżynierii wstecznej. W zależności od potrzeb i systemu operacyjnego konieczne może być użycie ich kombinacji z programami z GUI. Narzędzia wiersza poleceń umożliwiają wykonywanie lekkiej analizy statycznej, zbieranie ogólnych informacji o plikach binarnych, które chcemy poddać inżynierii wstecznej, oraz szybką analizę mniejszych plików binarnych. Dezasemblery i dekompilatory z GUI to zaawansowane narzędzia, których można używać z rozszerzeniami i własnymi skryptami.

Narzędzia wiersza poleceń

Narzędzia wiersza poleceń mogą być bardzo przydatne podczas procesów inżynierii wstecznej, zwłaszcza we wstępnej fazie zbierania informacji. Warto znać takie linuksowe polecenia jak `strings`, które zwraca listę wszystkich łańcuchów znajdujących się w pliku w kolejności występowania, `file`, które zwraca typ pliku, czy `readelf`, które zwraca cenne informacje na temat plików w formacie ELF.

Aby przeprowadzić dezasemblację pliku w Linuksie, również wystarczy tylko jedno polecenie. Opcja `-d` polecenia `objdump` zwraca kod dezasemblera każdej funkcji znajdującej się w sekcjach kodu wykonywalnego. Narzędzia wiersza poleceń przydają się jednak nie tylko do lekkiej analizy statycznej. Za pomocą programu GDB można na przykład debugować program z poziomu wiersza poleceń, a nawet korzystać z bardziej zaawansowanych narzędzi, takich jak Radare2.

Dezasemblery i dekompilatory

Dezasemblery pozwalają obejrzeć niskopoziomowy kod programu i są dostępne w różnych odmianach i cenach, od darmowych narzędzi open source, takich jak Radare2 i Ghidra, po komercyjne programy, takie jak Binary Ninja i IDA Pro. Niektóre z nich mają funkcje dekompilacji, które odtwarzają kod wysokopoziomowy zdezasemblowanego programu. Oto lista popularnych dezasemblerów i dekompileatorów:

- **IDA Pro**¹ to zaawansowany dezasemblery i debugger, a jednocześnie najdroższa opcja na rynku. Obsługuje wiele architektur procesorów, umożliwia przedstawienie bloków kodu i przepływu sterowania między nimi w postaci grafu oraz pozwala tworzyć wtyczki w postaci skryptów. Hex-Rays to dekompileator C i C++, który można kupić jako wtyczkę do IDA Pro.
- **Binary Ninja**² to interaktywny dezasemblery, dekompileator i platforma do analizy binarnej w znacznie przystępniejszej cenie niż IDA Pro. Ma wiele funkcji, w tym dezasemblery, dekompileator, automatyzację poprzez zaawansowane API, widoki języka pośredniego, a nawet dezasemblery chmurowy³. Dekompileator tego narzędzia jest wyjątkowy. Wykorzystuje architekturę bazującą na drzewie i pośrednią reprezentację

¹ hex-rays.com/IDA-pro.

² binary.ninja.

³ cloud.binary.ninja.

kodu maszynowego o nazwie Binary Ninja Intermediate Language (BNIL)⁴ oraz może wyświetlać zdezasemblowany kod na trzech różnych poziomach abstrakcji: język pośredni niskiego poziomu, język pośredni średniego poziomu, język pośredni wysokiego poziomu. Przydaje się to w szczególności użytkownikom, którzy w trakcie analizy chcą zachować część szczegółów dostarczanych przez język asemblera.

- **Ghidra** to otwartoźródłowy pakiet narzędzi do inżynierii wstecznej utworzony przez Research Directorate NSA⁵. Ma funkcje dezasemblera, asemblera, dekompiletora, debugera oraz interpretera skryptów.
- Narzędzie open source **Radare2**⁶ to zaawansowany dezasempler i debugger działający w wierszu poleceń. Ma wiele funkcji do analizy binarnej i inżynierii wstecznej.

Binary Ninja Cloud

Binary Ninja to zaawansowane narzędzie do inżynierii wstecznej, które należy do moich ulubionych. Ma wyjątkowe funkcje i jest dostępne w wersji chmurowej, na którą warto zwrócić uwagę. Program Binary Ninja Cloud jest bardzo pomocny, gdy nie mamy dostępu do swojego dezasemblera używanego na co dzień albo chcemy wygodnie wykonywać działania z zakresu inżynierii wstecznej w oknie przeglądarki. Przyjrzymy się jego funkcjom.

Kiedy prześlemy plik binarny, zostaje nam zaprezentowana lista funkcji i graf dezasemblera. Na rysunku 10.1 widać funkcję `main`.

```

int32_t main(int32_t argc, char** argv, char** envp) Disassembly

main:
stp    x29, x30, [sp, #-0x20]! {__saved_x29} {__saved_x30}
mov    x29, sp {__saved_x29}
mov    w0, #0x15
str    w0, [sp, #0x1c (a)] {0x15}
mov    w0, #0x11
str    w0, [sp, #0x18 (b)] {0x11}
add    x1, sp, #0x18 (b)
add    x0, sp, #0x1c (a)
bl     swap
ldr    w0, [sp, #0x1c (a)]
ldr    w1, [sp, #0x18 (b)]
mov    w2, w1
mov    w1, w0
adrp   x0, 0
add    x0, x0, #0x890 {"main: a = %d, b = %d\n"}
bl     printf
mov    w0, #0
ldp   x29, x30, [sp], #0x20 {__saved_x29} {__saved_x30}
ret

```

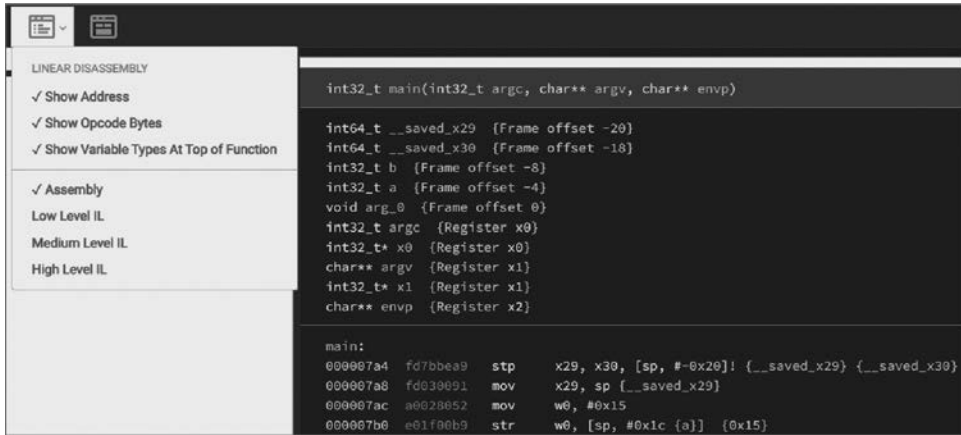
Rysunek 10.1. Funkcja `main` w Binary Ninja

⁴ docs.binary.ninja/dev/bnil-overview.html.

⁵ github.com/NationalSecurityAgency/ghidra.

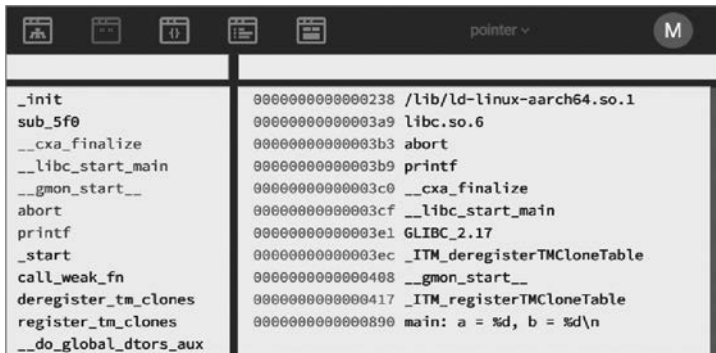
⁶ rada.re/n/radare2.html.

Dodatkowo możemy włączyć pokazywanie adresów, bajtów kodów operacyjnych i typów zmiennych (zobacz rysunek 10.2).

Rysunek 10.2. Opcje wyświetlania Binary Ninja

Ponadto Binary Ninja może wyświetlić łańcuchy pliku binarnego (zobacz rysunek 10.3).

Rysunek 10.3. Wyświetlanie łańcuchów

Na rysunku 10.4 jest pokazana funkcja Triage, która dostarcza informacje o plikach binarnych, np. o nagłówkach, importach i eksportach, segmentach oraz sekcjach.

Program Binary Ninja ma kilka wyjątkowych funkcji dekompilacji, które warto poznać. Jak napisałam wcześniej, narzędzie to umożliwiła prezentację zdezasmblowanego kodu na różnych poziomach abstrakcji, w formie niskopoziomowego, średniopoziomowego i wysokopoziomowego języka pośredniego.

Inne dezassembly pokazują tylko nieprzetworzony zdezasmblowany kod programu i ewentualnie wysokopoziomowy pseudokod, jeśli są wyposażone w funkcję dekompilacji. Jednak w zależności od rodzaju analizy, jaką chcemy przeprowadzić, nadal potrzebujemy pewnego poziomu szczególności, choć może nie aż tak dużego, jak odczyt każdego rozkazu asemblera. Jeśli chcemy sprawdzić,

The screenshot displays the output of a static analysis tool, likely Ghidra, for an ELF binary. It is divided into several sections:

- Headers:** Shows the binary type as ELF, platform as linux-aarch64, and entry point as 0x660.
- Imports:** A table listing imported symbols from various modules (all with ordinal 0).
- Exports:** A table listing exported symbols with their addresses.
- Segments:** A list of memory segments with their addresses and permissions.
- Sections:** A list of sections with their addresses, permissions, and attributes.

```

Headers
Type:      ELF
Platform:  linux-aarch64
Entry Point: 0x660

Imports
Entry      Module      Ordinal      Name
0x10fb8    0            0            __ITM_deregis...
0x10fc0    0            0            __cxa_finali...
0x10fc8    0            0            __gmon_start...
0x10fe0    0            0            __ITM_regista...
0x11000    0            0            __cxa_finali...
0x11008    0            0            __libc_start...
0x11010    0            0            __gmon_start...
0x11018    0            0            abort
0x11020    0            0            printf
0x610     0            0            __cxa_finali...
0x620     0            0            libc start...

Exports
Address      Name
0x660        _start
0x764        swap
0x704        main
0x7f0        __libc_csu_init
0x870        __libc_csu_fini
0x874        _fini
0x888        __IO_stdin_used
0x11028      __data_start
0x11030      __dso_handle
0x11038      __TMC_END__
0x11038      bss start

Segments
0x0 - 0x9f4  r-x
0x10db0-0x11040  rw-
0x11040-0x11078  ---

Sections
.interp      0x238 - 0x253  r-x  PROGBITS  Read-only Data
.note.ABI-tag 0x254 - 0x274  r-x  NOTE      Read-only Data
.note.gnu.build-id 0x274 - 0x298  r-x  NOTE      Read-only Data
.gnu.hash    0x298 - 0x2b4  r-x  PROGBITS  Read-only Data
.dynsym      0x2b8 - 0x3a8  r-x  DYNSTR    Read-only Data
.dynstr      0x3a8 - 0x431  r-x  STRTAB    Read-only Data
.gnu.version 0x432 - 0x446  r-x  PROGBITS  Read-only Data

```

Rysunek 10.4. Funkcja Triage

jak zmieniają się wybrane rejestry i lokalizacje w pamięci bez analizowania każdego rozkazu, to przydatny może się okazać język pośredni niskiego poziomu. A jeśli nie potrzebujemy aż takich szczegółów i chcemy tylko poznać wynik dla wybranych rejestrów, zanim zostaną użyte w wywołaniu funkcji, to przydatny może być język pośredni średniego poziomu. Jeżeli natomiast zależy nam na wysokopoziomowej perspektywie w postaci pseudokodu, to użyjemy języka pośredniego wysokiego poziomu.

Przyjrzyjmy się funkcji `main` w języku pośrednim niskiego poziomu. Na rysunku 10.5. widać, jak zmienił się poziom abstrakcji. Nadal jest to poziom szczegółowości kodu asemblera. Każdy wiersz pokazuje, jak zmieniają się rejestry w bardziej czytelny sposób, bez podawania mnemoników rozkazów. W pierwszej chwili może to wydawać się niejasne, ale zwróć uwagę, że w każdym wierszu mamy informację na temat tego, jak zmieniają się rejestry i zawartość pamięci. Na przykład wiersz 1 pokazuje, że wartość SP jest zmniejszana o 0x20. W wierszu 2 widzimy, że wartość rejestru x29 zostaje zapisana na stosie pod adresem w SP powiększonym o offset o etykiecie `__saved_x29` itd.

Dzięki temu kod asemblera jest czytelniejszy, ale co, jeśli nie interesuje nas, jak zmienia się każdy rejestr na każdym kroku? Kod w języku pośrednim średniego poziomu przedstawiony na rysunku 10.6 jest łatwiejszy do zrozumienia.

```

int32_t main(int32_t argc, char** argv, char** envp)  LLIL

main:
sp = sp - 0x20
[sp [__saved_x29]].q = x29
[sp + 8 [__saved_x30]].q = x30
x29 = sp [__saved_x29]
w0 = 0x15
[sp + 0x1c {a}].d = w0
w0 = 0x11
[sp + 0x18 {b}].d = w0
x1 = sp + 0x18 {b}
x0 = sp + 0x1c {a}
call(swap)
w0 = [sp + 0x1c {a}].d
w1 = [sp + 0x18 {b}].d
w2 = w1
w1 = w0
x0 = __elf_header
x0 = x0 + 0x890 {"main: a = %d, b = %d\n"}
call(sprintf)
w0 = 0
x29 = [sp [__saved_x29]].q
x30 = [sp + 8 [__saved_x30]].q
sp = sp + 0x20
<return> jump(x30)

```

Rysunek 10.5. Niskopoziomowy język pośredni

```

int32_t main(int32_t argc, char** argv, char** envp)  MLIL

main:
a = 0x15
b = 0x11
x1 = &b
x0 = &a
swap(x0, x1)
x0_1 = a
x1_1 = b
x2 = zx.q(x1_1)
x1_2 = zx.q(x0_1)
printf("main: a = %d, b = %d\n", x1_2, x2)
x0_2 = 0
return 0

```

Rysunek 10.6. Język pośredni średniego poziomu

Zwróć uwagę, że kod został zredukowany do najważniejszych elementów. Nie widzimy takich szczegółów jak to, gdzie na stosie są przechowywane wartości zmiennych, które nie są istotne w naszej analizie. W tym widoku możemy obejrzyć wartości zmiennych a i b, a co najważniejsze, rejestry argumentów X0 i X1 zostają zapełnione adresami a i b.

Jeśli ustawimy język pośredni o poziom wyżej, na poziom wysoki, to otrzymamy zdekompiłowaną wersję pierwotnego kodu źródłowego (zobacz rysunek 10.7).

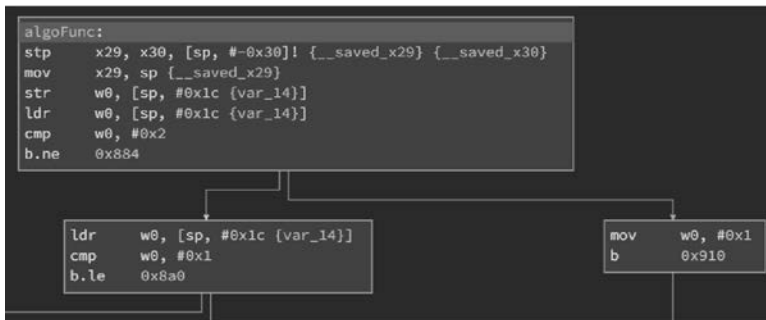

```

int32_t main(int32_t argc, char** argv, char** envp)  HLIL
{
    main:
    int32_t a = 0x15
    int32_t b = 0x11
    swap(&a, &b)
    printf("main: a = %d, b = %d\n", zx.q(a), zx.q(b))
    return 0
}

```

Rysunek 10.7. Język pośredni wysokiego poziomu

Warunkowy przepływ sterowania programu także można uprościć do bardziej czytelnej postaci. Na rysunku 10.8 widać wersję warunkowego przepływu sterowania w asemblerze. W widoku kodu pośredniego średniego poziomu ten sam kod został zredukowany do podstawowej logiki i stał się znacznie bardziej czytelny (zobacz rysunek 10.9).

Rysunek 10.8. Widok wykresu przepływu warunkowego

Rysunek 10.9. Widok grafu języka pośredniego średniego poziomu

Mimo że takie narzędzia jak Binary Ninja mogą uprościć analizę, pamiętaj, że dokładna znajomość rozkazów asemblera wciąż jest podstawą dla każdego specjalisty od inżynierii wstecznej. Dlatego poniżej opisuję techniki inżynierii wstecznej struktur sterowania przepływem i funkcji na poziomie asemblera. Teraz przyjrzymy się każdemu rozkazowi, aby lepiej zrozumieć zasadę działania wskaźników, nauczyć się analizować warunkowy przepływ sterowania programu oraz poćwiczyć czytanie kodu asemblera poprzez analizę algorytmu od początku. Kod asemblera przedstawiony na rysunkach w tym podrozdziale pochodzi z dezassemblera IDA Pro.

Przykład analizy wywołania przez referencję

Osobom uczącym się programowania w języku C często problemy sprawiają wskaźniki. Niezależnie od tego, czy jesteś doświadczonym programistą C, czy dopiero się uczysz programowania w tym języku, analiza operacji wskaźnikowych z poziomu asemblera pozwoli Ci dokładniej zrozumieć ich działanie.

Zacniemy od przykładu, który często spotyka się podczas inżynierii wstecznej — od analizy wywołania przez referencję. Ta metoda wywoływania funkcji polega na przekazaniu wartości przez referencję, czyli przekazaniu jej adresu do funkcji, która przeprowadza dereferencję skopiowanego adresu w celu uzyskania dostępu do obiektów. Innymi słowy, zamiast samej wartości do funkcji jest przekazywany jej adres.

Kiedy deklarujemy zmienne w funkcji głównej i przekazujemy ich wartości do innej funkcji, to ta druga funkcja pobiera tylko kopie tych wartości jako argumenty i nie może zmodyfikować oryginalnych zmiennych:

```
#include <stdio.h>

void swap(int a, int b){
    int t = a;
    a = b;
    b = t;
    printf("W swap: a = %d, b = %d\n", a, b);
    return;
}

int main(void) {

    int a = 21;
    int b = 17;
    printf("Przed swap: a = %d, b = %d\n", a, b);
    swap(a, b);
    printf("Poza swap: a = %d, b = %d\n", a, b);
    return 0;
}
```

Wynik:

Przed swap: a = 21, b = 17

W swap: a = 17, b = 21

Poza swap: a = 21, b = 17

W przypadku wywołania przez referencję jako argumenty funkcji przekazujemy adresy obiektów (&a, &b). Funkcja deklaruje te argumenty jako wskaźniki do wartości typu int (int *pa, int *pb) i przeprowadza dereferencję skopiowanych adresów, aby uzyskać dostęp do oryginalnych obiektów.

Innymi słowy, kiedy jako argument funkcji przekazujemy adres zmiennej, to funkcja ta wykonuje operacje na wartościach przechowywanych pod adresem oryginalnej zmiennej:

```
#include <stdio.h>

void swap(int *pa, int *pb){
    int t = *pa;
    *pa = *pb;
    *pb = t;
    return;
}
```

```
int main(void) {
    int a = 21;
    int b = 17;

    swap(&a, &b);
    printf("main: a = %d, b = %d\n", a, b);

    return 0;
}
```

Wynik:
main: a = 17, b = 21

Uwaga W języku C operator referencji & oznacza „adres”, a operator dereferencji * oznacza „wartość wskazywana przez”.

Zacniemy od funkcji głównej. Najpierw zmienne a i b zostają zainicjalizowane odpowiednio wartościami 21 i 17. W kodzie asemblera przekłada się to na inicjalizację rejestru W0 wartością zmiennej i zapisanie jej w odpowiednim miejscu na stosie. W programie IDA offset tej lokalizacji ma etykietę odpowiadającą zmiennej. Na rysunku 10.10 nazwy tych etykiet odpowiednio zmieniłam dla zwiększenia czytelności.

```
main:
var_20 = -0x20
b = -8
a = -4

int main(void) {
    STP X29, X30, [SP, #var_20]!
    MOV X29, SP
    int a = 21; → MOV W0, #0x15
                  STR W0, [SP, #0x20+a]
    int b = 17; → MOV W0, #0x11
                  STR W0, [SP, #0x20+b]
    ...
```

Rysunek 10.10. Inicjalizacja zmiennych a i b

Funkcja swap pobiera adresy zmiennych a i b jako argumenty funkcji. Oznacza to, że do rejestrów argumentów X0 i X1 muszą zostać wstawione adresy zmiennych a i b, a nie wartości przechowywane pod tymi adresami. Na rysunku 10.11 widać, że adresy lokalizacji tych zmiennych na stosie zostały wstawione do rejestrów X0 i X1 za pomocą rozkazów ADD.

```
main:
...
MOV W0, #0x15
STR W0, [SP, #0x20+a]
MOV W0, #0x11
STR W0, [SP, #0x20+b]
int main(void) {
    int a = 21;
    int b = 17;
    swap(&a, &b); → ADD X1, SP, #0x20+b
                  ADD X0, SP, #0x20+a
                  BL swap
```

Rysunek 10.11. Przygotowanie argumentów dla funkcji swap

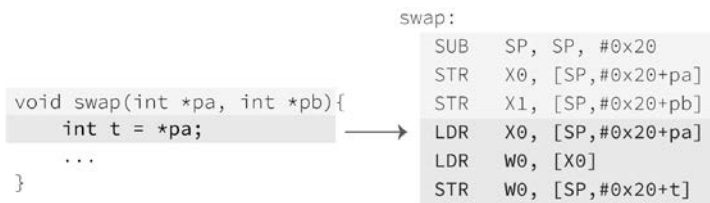
Parametry funkcji `swap` są zadeklarowane jako wskaźniki do zmiennych typu `int`. Ponieważ adresy zmiennych `a` i `b` zostały przekazane jako argumenty funkcji, `pa` i `pb` zawierają teraz kopie tych adresów i odnoszą się do tych samych obiektów.

Innymi słowy, `pa` i `pb` zawierają adresy, a więc wskazują zawartość zmiennych `a` i `b`. To znaczy, że możemy ją pobrać przez dereferencję (*) wskaźników `pa` i `pb`:

```
Pa = 0x0000ffffffff43c
*pa = 21
pb = 0x0000ffffffff438
*pb = 17
t = 21

[SP,#0x20+pa] = 0x0000ffffffff43c -> 21
[SP,#0x20+pb] = 0x0000ffffffff438 -> 17
```

Na rysunku 10.12 widać, że adresy przekazywane przez rejestry argumentów `X0` i `X1` są przechowywane w przeznaczonych dla nich lokalizacjach na stosie. Miejsce na stosie o adresie `[SP,#0x20+pa]` zawiera teraz adres do wartości zmiennej `a`, natomiast miejsce o adresie `[SP,#0x20+pb]` zawiera adres do wartości zmiennej `b`.

Rysunek 10.12. Wywołanie funkcji `swap` i zapis argumentów na stosie. Zmienna `t` jest zainicjalizowana

Pierwszy wiersz funkcji `swap` inicjalizuje zmienną `t` wartością wskazywaną przez `pa`. W kodzie asemblera pierwszy rozkaz `LDR` ładuje *adres* przechowywany w `[SP,#0x20+pa]` do rejestru `X0`:

```
$x0 : 0x0000ffffffff43c → 0x0000000000000015
```

Drugi rozkaz `LDR` ładuje *wartość* spod tego adresu do `W0`:

```
$x0 : 0x15
```

Aby zainicjalizować zmienną `t` tą wartością, rozkaz `STR` zapisuje wcześniej załadowaną wartość w lokalizacji na stosie przeznaczonej dla tej zmiennej. Rysunek 10.13 przedstawia abstrakcyjną ilustrację lokalizacji zmiennych na stosie i ich zawartości.

<code>[SP,#0x20+a]</code>	:	0x15	
<code>[SP,#0x20+b]</code>	:	0x11	
<code>[SP,#0x20+pa]</code>	:	0000ffffffff43c	-> [a]: 0x15 (21)
<code>[SP,#0x20+pb]</code>	:	0000ffffffff438	-> [b]: 0x11 (17)
<code>[SP,#0x20+t]</code>	:	0x15	

Rysunek 10.13. Lokalizacje zmiennych na stosie

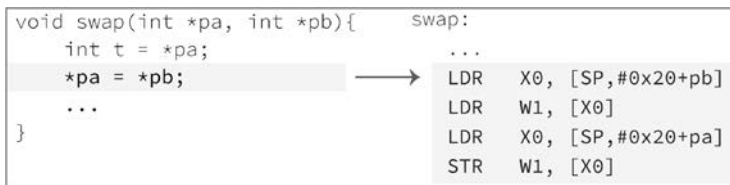
Drugi wiersz w funkcji `swap` zmienia wartość wskazywaną przez `pa` na wartość wskazywaną przez `pb`. Pamiętaj, że dokonujemy dereferencji wskaźników, aby zmodyfikować wartość, którą

wskazują, a nie same adresy. Oznacza to, że pa i pb nadal zawierają ten sam adres, ale wartość wskazywana przez pa uległa zmianie.

```
Pa = 0x0000ffffffff43c
*pa = 17
pb = 0x0000ffffffff438
*pb = 17
t = 21
```

Na rysunku 10.14 widać, że program przeprowadza dereferencję wskaźników w dwóch krokach. Jako że adres wartości jest przechowywany w $[SP, \#0x20+pb]$, program najpierw ładuje ten adres do rejestru X0, a następnie używa tego rejestru jako adresu źródłowego do załadowania wartości do rejestru W1. Rejestrem docelowym jest W1, ponieważ wartość jest przechowywana w 32 pierwszych bitach lokalizacji na stosie. Po wykonaniu dwóch pierwszych rozkazów rejestry X0 i X1 zawierają następujące wartości:

```
$x0 : 0x0000ffffffff438 → 0x0000001500000011
$x1 : 0x11
```


Rysunek 10.14. Dereferencja wskaźników oraz ustawienie wartości *pa na wartość *pb

Aby zmienić wartość wskazywaną przez pa, program najpierw ładuje adres zlokalizowany w $[SP, \#0x20+pa]$ do X0, a następnie używa go jako adresu docelowego do zapisania wartości W1. Po wykonaniu ostatnich dwóch rozkazów rejestry X0 i X1 zawierają następujące wartości:

```
$x0 : 0x0000ffffffff43c → 0x0000000000000015
$x1 : 0x11
```

Na rysunku 10.15 widać, jak zmieniły się wartości lokalizacji w pamięci tych zmiennych. Zwróć uwagę, że pa i pb nadal zawierają te same adresy, ale wartość zmiennej a się zmieniła, w efekcie czego adres pa wskazuje teraz inną wartość.

$[SP, \#0x20+a]$:	0x11	
$[SP, \#0x20+b]$:	0x11	
$[SP, \#0x20+pa]$:	0000ffffffff43c	-> [a]: 0x11 (17)
$[SP, \#0x20+pb]$:	0000ffffffff438	-> [b]: 0x11 (17)
$[SP, \#0x20+t]$:	0x15	

Rysunek 10.15. Adresy w pamięci zmiennych a i b teraz zawierają tę samą wartość

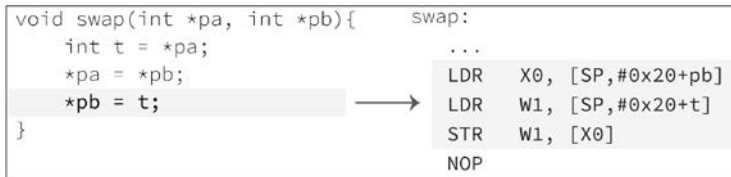
Ostatni wiersz funkcji swap zmienia wartość wskazywaną przez pb na wartość zmiennej t, która wynosi 21:

```
Pa = 0x39811ff87c
*pa = 17
```

```
pb = 0x39811ff878
 *pb = 21
 t = 21
```

Na rysunku 10.16 widać, że pierwszy rozkaz LDR ładuje zawartość pb do X0. Teraz rejestr X0 zawiera adres wskazujący zawartość zmiennej b:

```
$x0 : 0x0000ffffffff438 → 0x0000001100000011
```


Rysunek 10.16. Ustawienie wartości wskazywanej przez pb na wartość t

Drugi rozkaz LDR ładuje 32 pierwsze bity z lokalizacji na stosie zmiennej t do rejestru W1, po czym rozkaz STR zapisuje wartość W1 pod adresem X0. Po wykonaniu tych trzech rozkazów rejestry X0 i X1 zawierają następujące wartości:

```
$x0 : 0x0000ffffffff438 → 0x0000001100000011
$x1 : 0x15
```

Na rysunku 10.17 widać, jak zmieniła się zawartość lokalizacji zmiennych.

[SP, #0x20+a] :	0x11	
[SP, #0x20+b] :	0x15	
[SP, #0x20+pa] :	0000ffffffff43c	-> [a]: 0x11 (17)
[SP, #0x20+pb] :	0000ffffffff438	-> [b]: 0x15 (21)
[SP, #0x20+t] :	0x15	

Rysunek 10.17. Zmiany zawartości lokalizacji zmiennych

Program w końcu zwraca wartość do funkcji głównej i otrzymuje instrukcję, aby wydrukować wartości zmiennych a i b. Na rysunku 10.18 widać, że pierwszy rejestr argumentu X0 zostaje ustawiony na lokalizację łańcucha do wydrukowania, a dwa pozostałe rejestry argumentów zawierają wartości przechowywane w lokalizacjach na stosie zmiennych a i b.

Jako że funkcji swap przekazaliśmy kopie adresów zmiennych zamiast ich wartości, funkcja ta operowała na oryginalnych wartościach. Po wywołaniu funkcji printf na ekranie zostaje wydrukowany następujący napis:

```
main: a = 17, b = 21
```

Gdybyśmy zmienne a i b przekazali jako zwykle wartości całkowitoliczbowe do funkcji swap, która operuje na liczbach całkowitych zamiast na wskaźnikach, to wartości te nie zmieniłyby się w kontekście funkcji głównej.

```
int main(void) {
    ...
    swap(&a, &b);
    printf("main: a = %d, b = %d\n", a, b);
    return 0;
}
```

```
main:
    ...
    BL    swap
    LDR   W0, [SP,#0x20+a]
    LDR   W1, [sp,#0x20+b]
    MOV   W2, W1
    MOV   W1, W0
    ADRL  X0, aMainADBD
    BL   .printf
```

Rysunek 10.18. Przygotowanie argumentów do wywołania funkcji printf

Analiza przepływu sterowania

Aby zobaczyć, jak wygląda analiza struktur kontroli przepływu sterowania przez dezasemblację, poddamy inżynierii wstecznej mały program zawierający pętlę `while`, instrukcje `if` i `else` oraz pętlę `for`. Program⁷, który będziemy badać, to algorytm konwertujący liczby dziesiętne na szesnastkowe:

```
#include <stdio.h>
void decimal2Hexadecimal(long num);

int main()
{
    long decimalnum;

    printf("Wpisz liczbę dziesiętną: ");
    scanf("%d", &decimalnum);

    decimal2Hexadecimal(decimalnum);
    return 0;
}

void decimal2Hexadecimal(long num)
{
    long decimalnum = num;
    long quotient, remainder;
    int i, j = 0;
    char hexadecimalnum[100];

    quotient = decimalnum;

    while (quotient != 0)
    {
        remainder = quotient % 16;
```

⁷ github.com/TheAlgorithms/C/blob/2314a195862243e09c485a66194866517a6f8c31/conversions/decimal_to_hexa.c.

```

    if (remainder < 10)
        hexadecimalnum[j++] = 48 + remainder;
    else
        hexadecimalnum[j++] = 55 + remainder;

    quotient = quotient / 16;
}

//Wydruk liczby szesnastkowej

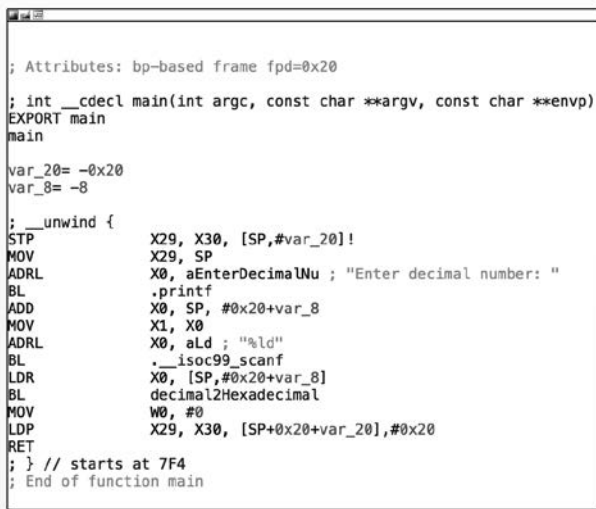
for (i = j; i >= 0; i - - )
{
    printf("%c", hexadecimalnum[i]);
}

printf("\n");
}

```

Funkcja main

W tym przykładzie wykorzystamy dezasembler programu IDA Pro do analizy statycznej. Jak widać na rysunku 10.19, funkcja main drukuje na ekranie łańcuch Wpisz liczbę dziesiętną i odbiera od użytkownika dane za pośrednictwem specyfikatora długiej wartości typu int (%ld) za pomocą funkcji scanf. Wartość ta zostaje następnie przekazana do funkcji decimal2Hexadecimal.


```

; Attributes: bp-based frame fpd=0x20
; int __cdecl main(int argc, const char **argv, const char **envp)
EXPORT main
main
var_20= -0x20
var_8= -8
; __unwind {
STP     X29, X30, [SP,#var_20]!
MOV     X29, SP
ADRL   X0, aEnterDecimalNu ; "Enter decimal number: "
BL     .printf
ADD     X0, SP, #0x20+var_8
MOV     X1, X0
ADRL   X0, aLd ; "%ld"
BL     .__isoc99_scanf
LDR     X0, [SP,#0x20+var_8]
BL     decimal2Hexadecimal
MOV     W0, #0
LDP     X29, X30, [SP+0x20+var_20],#0x20
RET
; } // starts at 7F4
; End of function main

```

Rysunek 10.19. Dezasemblacja wyniku funkcji main

Zanim program dojdzie do wywołania funkcji printf, rozkaz ADRL wstawia do rejestru X0 adres pierwszego łańcucha o etykiecie aEnterDecimalNu i przekazuje go do funkcji printf jako argument.

Dla funkcji scanf program przygotowuje dwa argumenty: adres łańcucha %ld w X0 i lokalizację w pamięci, w której ma zostać zapisana wartość wejściowa. W tym celu rozkaz ADD ustawia X0 na adres SP powiększony o offset (#0x20+var_8) do lokalizacji, w której ma być przechowywana wartość

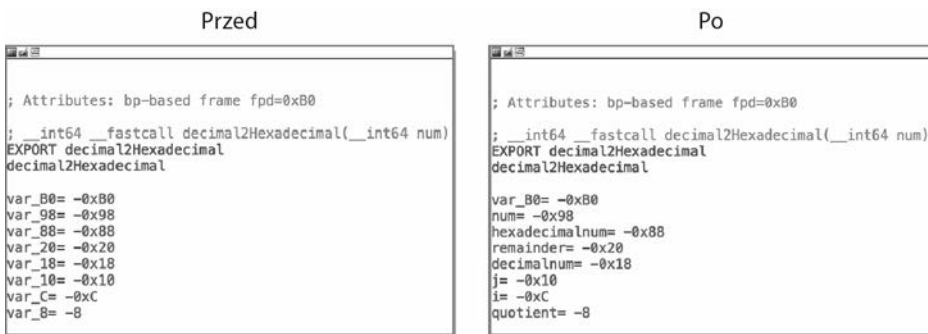
wejściowa. A ponieważ powinien to być drugi argument, rozkaz MOV kopiuje wartość X0 do rejestru X1, zanim rozkaz ADRL wstawi do X0 adres łańcucha %1d.

Po wywołaniu funkcji scanf rozkaz LDR ładuje wartość (od użytkownika), która była przechowywana na stosie, do X0, po czym zostaje ona przekazana jako argument do funkcji decimal2Hexadecimal.

Podprocedura

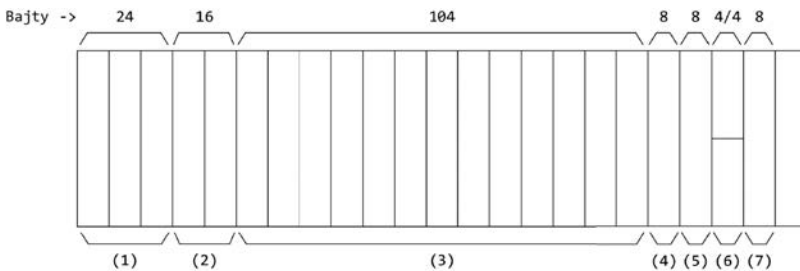
Na początku funkcji decimal2Hexadecimal widzimy, że program IDA nadał etykiety różnym offse-
tom. Służą one do lokalizacji zmiennych funkcji w odniesieniu do wskaźnika stosu (SP).

Na rysunku 10.20 widać, że zmieniłam już nazwy domyślnych etykiet zgodnie z nazwami zmiennych funkcji. Zmiana nazw zmiennych podczas analizy to normalna czynność, kiedy już uda się odkryć, do czego służą. Dla zwiększenia czytelności pozostaniemy przy wersji ze zmienionymi nazwami.

Rysunek 10.20. Zmiana nazw lokalnych zmiennych w programie IDA Pro

Jeśli obliczymy odległości między tymi wartościami, to będziemy wiedzieć, jak powinien wyglądać stos oraz gdzie na nim będzie przechowywana każda zmienna. Na rysunku 10.21 pokazałam rozmieszczenie i rozmiary interesujących nas zmiennych.

- (1) 24 bajty do zachowania rejestrów (np. X29, X30)
- (2) 16 bajtów na liczbę dziesiętną od użytkownika, tylko 8 bajtów zostało użyte (long num)
- (3) 104 bajty na tablicę (hexadecimalnum[100])
- (4) 8 bajtów na remainder (long)
- (5) 8 bajtów na decimalnum (long)
- (6) 4 bajty na j (int) i 4 bajty na i (int)
- (7) 8 bajtów na quotient (long)

Rysunek 10.21. Układ stosu

Zacniemy analizę od funkcji `decimal2Hexadecimal`. Jak widać na rysunku 10.22, pierwszy rozkaz `STR` zapisuje argument przekazany do tej funkcji przez funkcję wywołującą (`main`) w specjalnej lokalizacji na stosie. Możemy bezpiecznie założyć, że jest to liczba dziesiętna do konwersji (`num`). Drugi rozkaz `STR` zapisuje tę samą wartość w lokalizacji na stosie zmiennej `decimalnum`, ponieważ te zmienne są inicjalizowane tą samą wartością. Następnie rejestr `WZR` zostaje użyty do przechowywania 4 bajtów zer na pozycji zmiennej `j`. Zmienna `i` zostanie ustawiona później. Na koniec wartość `decimalnum` zostaje najpierw załadowana do `X0`, a potem zapisana na pozycji zmiennej `quotient`, ponieważ `quotient = decimalnum`.

```

                                decimal2Hexadecimal
void decimal2Hexadecimal(long num)
{
    long decimalnum = num;
    long quotient, remainder;
    int i, j = 0;
    char hexadecimalnum[100];
    quotient = decimalnum;
    ...
}
                                STP X29, X30, [SP,#var_B0]!
                                MOV X29, SP
                                STR X0, [SP,#0xB0+num]
                                LDR X0, [SP,#0xB0+num]
                                STR X0, [SP,#0xB0+decimalnum]
                                STR WZR, [SP,#0xB0+j]
                                LDR X0, [SP,#0xB0+decimalnum]
                                STR X0, [SP,#0xB0+quotient]
                                B while ; quotient != 0

```

Rysunek 10.22. Początek funkcji `decimal2Hexadecimal`

Rozgałęzienie do następnego bloku instrukcji (`while`) jest bezwarunkowe. Jak pokazałam na rysunku 10.23, ten blok ładuje wartość zmiennej `quotient` do rejestru `X0` i porównuje ją z `#0`. Rozgałęzienie do bloku instrukcji `if_statement` zostaje wybrane, kiedy spełniony jest warunek `NE` (nie równy). Na potrzeby przykładu powiedzmy, że chcemy przekonwertować liczbę dziesiętną 32. Do tej pory zmienne `num`, `decimalnum` i `quotient` były ustawione na 32. To oznacza, że `quotient` różni się od zera, więc przechodzimy do bloku instrukcji `if_statement`.

```

Num = 32
Decimalnum = num = 32
Quotient = decimalnum = 32
(quotient != 0) == true

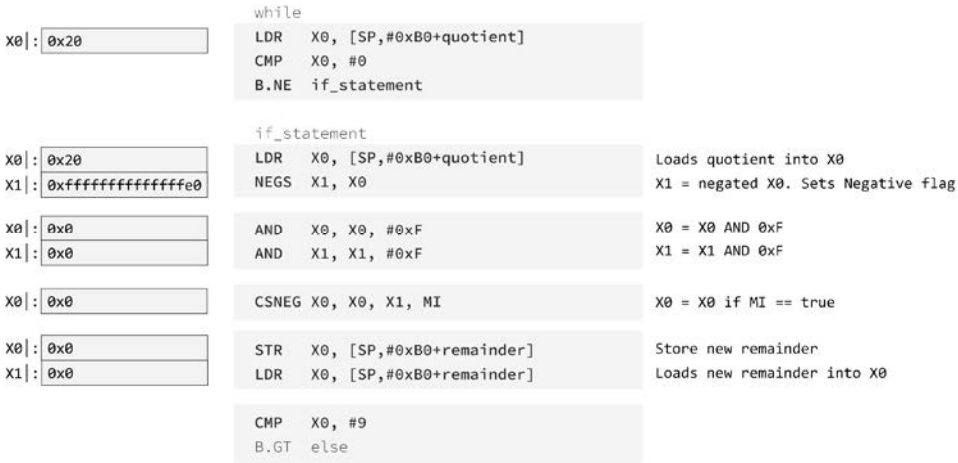
while (quotient != 0)
{
    remainder = quotient % 16;
    if (remainder < 10)
        hexadecimalnum[j++] = 48 + remainder;
    else
        hexadecimalnum[j++] = 55 + remainder;
    quotient = quotient / 16;
}
                                while
                                LDR X0, [SP,#0xB0+quotient]
                                CMP X0, #0
                                B.NE if_statement

                                if_statement
                                LDR X0, [SP,#0xB0+quotient]
                                NEGS X1, X0
                                AND X0, X0, #0xF
                                AND X1, X1, #0xF
                                CSNEG X0, X0, X1, MI
                                STR X0, [SP,#0xB0+remainder]
                                LDR X0, [SP,#0xB0+remainder]
                                CMP X0, #9
                                B.GT else

```

Rysunek 10.23. Obliczanie wartości zmiennej `remainder` przy użyciu załadowanej wartości `quotient`

Blok instrukcji `if_statement` oblicza wartość zmiennej `remainder` poprzez podzielenie modulo wartości zmiennej `quot` i `ent` przez 16. Przyjrzymy się każdemu rozkazowi krok po kroku. Na rysunku 10.24 widzimy poszczególne rozkazy oraz użytą lub zmienioną wartość odpowiedniego rejestru.

Rysunek 10.24. Wartości rozkazów i rejestrów

Pierwszy rozkaz `LDR` ładuje obecną wartość `quot` i `ent` do `X0`. Mimo że została ona już załadowana do `X0` przez poprzedni rozkaz ładowania, programy często powtarzają tę czynność, na wypadek gdyby wartość `X0` została zmodyfikowana przed dojściem do tego bloku. Rozkaz `NEGS` neguje wartość w `X0`, zapisuje wynik w `X1` i w razie potrzeby ustawia flagę `Negative`. Ten rozkaz jest równoważny z `SUBS X1, XZR, X0`.

Dwa rozkazy `AND` aktualizują rejestry `X0` i `X1` wynikami odpowiednich działań. W naszym przykładzie w obu przypadkach otrzymujemy wynik `0x0`:

$0x20 \& 0xF = 0x0$:

```

0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0010 0000
AND
0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 1111
-----
0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
    
```

$0xfffffffffffffe0 \& 0xF = 0x0$:

```

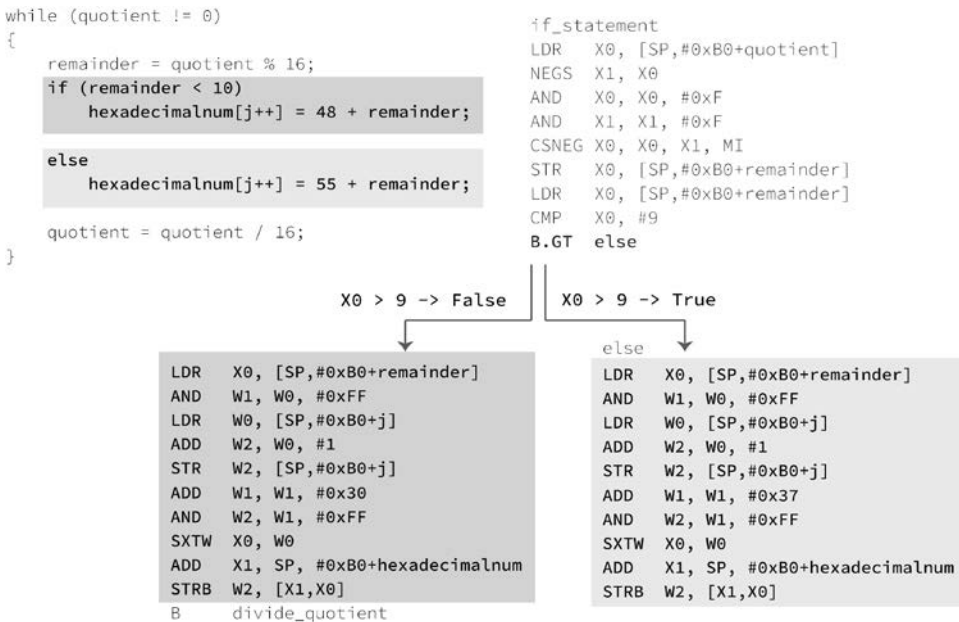
1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1111 1110 0000
AND
0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 1111
-----
0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
    
```

Rozkaz `CSNEG` (warunkowy wybór i negacja) sprawdza, czy określony warunek (`MI` = ustawiona flaga `Negative`) jest prawdziwy. Jeśli tak, to w docelowym rejestrze (`X0`) zostaje zapisana wartość pierwszego rejestru źródłowego (`X0`). Jeśli warunek jest fałszywy, to w docelowym rejestrze (`X0`) zostaje zapisana zanegowana wartość drugiego rejestru źródłowego (`X1`).

Wynikiem jest nowa reszta (`remainder`). W naszym przykładzie reszta wynosi 0, ponieważ $32 \% 16 = 0$. Rozkaz `STR` zapisuje tę nową resztę na stosie i ładuje tę wartość do `X0`. Na koniec rozkaz `CMP` porównuje wartość w `X0` z 9. Rozgałęzienie warunkowe sprawdza, czy rozkaz `CMP` ustawił flagę warunkową wymaganą dla warunku `GT`, którym jest `>` ze znakiem. Jeśli warunek jest prawdziwy, przechodzimy do bloku instrukcji `else`.

Uwaga Instrukcja `if (remainder < 10)` jest równoznaczna z `if !(remainder > 9)` i nawet jeśli pierwsza wersja zostanie użyta w kodzie źródłowym, kompilator może wyrażać inną formę, na przykład taką, jak ta druga.

W tym momencie pewnie się zastanawiasz, dlaczego nadałam temu blokowi instrukcji nazwę `if_statement`, mimo że większość rozkazów koncentruje się wokół ustawiania wartości zmiennej `remainder` na wynik dzielenia modulo wartości zmiennej `quotient` przez 16. Wybór nowej nazwy dla bloku instrukcji jest dyktowany tym, jaką logikę chcemy podkreślić i zapamiętać, kiedy wrócimy do tego na późniejszym etapie analizy. W tym przypadku z tego bloku instrukcji przechodzimy do logiki `else` lub do następnej instrukcji w logice instrukcji `if`, zgodnie z rozgałęzieniem warunkowym (`B.GT else`). W widoku grafu programu IDA Pro te dwie części są podzielone na dwa różne bloki instrukcji (zobacz rysunek 10.25). Jednak tylko blok `else` ma etykietę. Jest tak, ponieważ instrukcja znajdująca się za rozgałęzieniem warunkowym jest pierwszą instrukcją lewego bloku i program by po prostu pominął instrukcję rozgałęzienia, kontynuując działanie sekwencyjnie, gdyby warunek nie został spełniony.

Rysunek 10.25. Rozgałęzienie warunkowe oparte na instrukcji `if-else`

Wracając do naszego przykładu, obecnie zmienna `remainder` ma wartość 0. Rozkaz `CMP` wewnętrznie oblicza $0 - 9 = -9$ i ustawia tylko flagę `N` (`Negative`). W efekcie warunek `GT` jest fałszywy, dlatego pomijamy rozgałęzienie do bloku `else`. Innymi słowy, 0 nie jest większe niż 9, więc przechodzimy do następnej instrukcji.

Konwersja na char

Zanim wejdziemy do bloków instrukcji `if` i `else`, przypomnimy sobie pokrótce, co właściwie tu się dzieje. Może zastanawiasz się, dlaczego algorytm dodaje 48 do reszty, jeśli jest ona mniejsza od 10, i 55, jeśli jest większa. Aby to zrozumieć, musisz sobie przypomnieć dwie rzeczy: wstawiamy wartości do tablicy typu `char` i oczekujemy wyniku w postaci sekwencji wartości typu `char`.

Powiedzmy, że chcemy przekonwertować wartość dziesiętną 171 na szesnastkową. Obliczenia wyglądają następująco:

$$171 : 16 = 10 \text{ (reszta 11)}$$

$$10 : 16 = 0 \text{ (reszta 10)}$$

Bierzemy reszty, zaczynając od ostatniej, i konwertujemy je na format szesnastkowy:

$$10 = 0xA$$

$$11 = 0xB$$

Wynik: `AB`

To jest oczywiste dla nas, ale nie dla komputera. Ten polega na formacie wyjściowym, którym w tym przypadku jest sekwencja wartości typu `char` z tablicy typu `char`. Jeśli tablica zawiera wartości 10 (`0xA`) i 11 (`0xB`) i otrzyma instrukcję zwrócenia ich ekwiwalentów w formacie `char`, to dostaniemy znak nowego wiersza i tabulator pionowy. Przyczyną tego jest to, że zgodnie z tabelą znaków ASCII te wartości reprezentują znaki `\n` i `\v` (zobacz tabelę 10.1).

Tabela 10.1. Tabela ASCII

Forma dziesiętna	Forma szesnastkowa	Znak
10	0A	<code>\n</code> (nowy wiersz)
11	0B	<code>\v</code> (tabulator pionowy)

Jak tego uniknąć? Spoglądając na tabelę znaków ASCII, dowiemy się, że aby zwrócić znaki `A` i `B`, tablica musi zawierać wartości odpowiadające tym znakom. Oznacza to, że musimy dodać 55 (`0x37`) do obu wartości, aby otrzymać 65 (`0x41`) w przypadku wartości 10 oraz 66 (`0x42`) w przypadku wartości 11 (zobacz tabelę 10.2).

Tabela 10.2. Tabela ASCII

Reszta (dziesiętna)	Reszta + 55 (dziesiętna)	Forma szesnastkowa	Znak
10	65	0x41	A
11	66	0x42	B

To daje nam odpowiedź na pytanie, dlaczego dodajemy 55 do reszty, ale wciąż nie wiemy, dlaczego dodajemy 48, jeśli reszta jest mniejsza od 10. Kiedy już się dowiesz, powód stanie się prosty.

Powiedzmy, że chcemy przekonwertować dziesiętną wartość 32 na format szesnastkowy. Bierzemy reszty, zaczynając od ostatniej, i konwertujemy je na wartości szesnastkowe:

$$32 : 16 = 2 \text{ (reszta 0)}$$

$$2 : 16 = 0 \text{ (reszta 2)}$$

$$2 = 0 \times 2$$

$$0 = 0 \times 0$$

Wynik: 0x20

W tabeli ASCII widzimy, że numeryczne znaki od ich dziesiętnych i szesnastkowych ekwiwalentów dzieli 48, a nie 55 pozycji (zobacz tabelę 10.3).

Tabela 10.3. Tabela ASCII

Reszta (dziesiętna)	Reszta + 55 (dziesiętna)	Forma szesnastkowa	Znak
0	48	0x30	0
2	50	0x32	2

Gdyby jednak reszta była większa od 9, skończylibyśmy ze znakami specjalnymi, takimi jak < lub = (zobacz tabelę 10.4). Na przykład jeśli reszta wynosi 10 i dodamy do niej 48, to otrzymamy 58 w formacie dziesiętnym lub 0x3A w formacie szesnastkowym, czyli wartość reprezentującą dwukropkę w char. Dlatego pomijamy te znaki przez dodanie 55 (0x37) zamiast 48 (0x30), jeśli reszta jest większa od 9. Zawsze pozostajemy w przedziale 0-9 i A-F, ponieważ reszta jest obliczana przez dzielenie modulo wartości zmiennej quotient przez 16 (remainder = quotient % 16).

Tabela 10.4. Tabela ASCII

Format dziesiętny	Format szesnastkowy	Znak
55	37	7
56	38	8
57	39	9
58	3A	:
59	3B	;
60	3C	<
61	3D	=

Instrukcja if

Przechodzimy do logiki wewnątrz instrukcji if. Spójrz na rysunek 10.26.

```

while (quotient != 0)
{
    remainder = quotient % 16;
    if (remainder < 10)
        hexadecimalnum[j++] = 48 + remainder;
    else
        hexadecimalnum[j++] = 55 + remainder;
    quotient = quotient / 16;
}

```

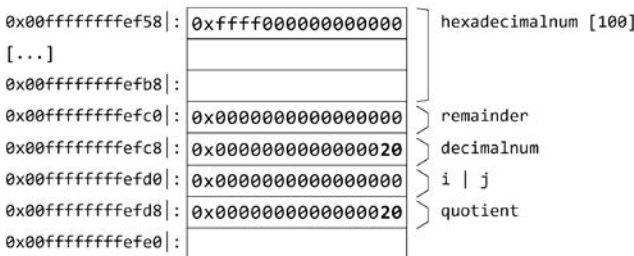
```

B.GT else
LDR X0, [SP,#0xB0+remainder]
AND W1, W0, #0xFF
LDR W0, [SP,#0xB0+j]
ADD W2, W0, #1
STR W2, [SP,#0xB0+j]
ADD W1, W1, #0x30
AND W2, W1, #0xFF
SXTW X0, W0
ADD X1, SP, #0xB0+hexadecimalnum
STRB W2, [X1,X0]
B divide_quotient

```

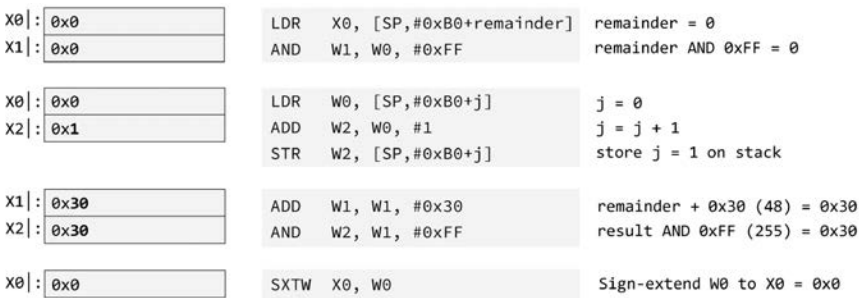
Rysunek 10.26. Instrukcja if

W tym punkcie naszych obliczeń bieżąca reszta wynosi 0 (remainder = 32 % 16), a stos wygląda tak, jak na rysunku 10.27.

Rysunek 10.27. Stos

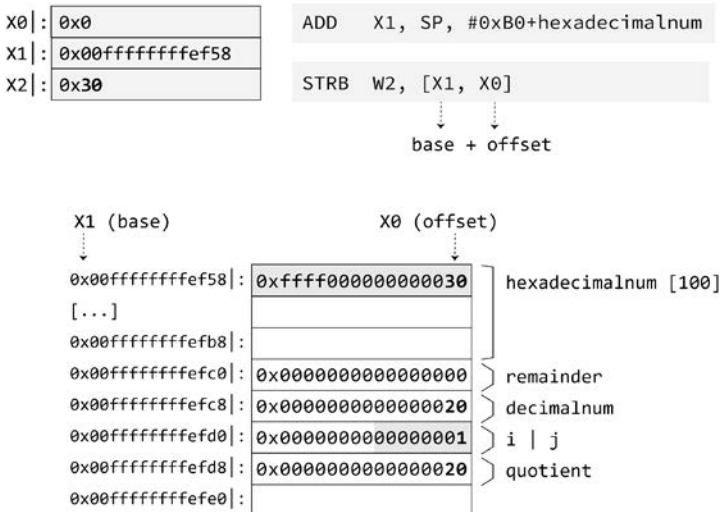
Na rysunku 10.28 widzimy, że pierwszy rozkaz ładuje resztę do X0, po czym rozkaz AND ustawia W1 na remainder & 255, aby wartość pozostała w zakresie jednego bajta. Następne trzy rozkazy ładują bieżącą wartość j (0) ze stosu, zwiększają ją o 1 i zapisują wynik do użycia w następnej iteracji.

Rysunek 10.28. Instrukcja if po dezasemblacji

Potem rozkaz ADD dodaje 0x30 (48) do wartości reszty w W1. Operacja AND pobiera nową wartość reszty z W1, stosuje AND 0xFF (255), aby wartość pozostała w granicach jednego bajta, i wstawia wynik do W2. Rozkaz SXTW rozszerza znakiem 32 pierwsze bity (W0) do 64 bitów (X0), aby druga połowa 64-bitowego rejestru X0 była wyzerowana, ponieważ poprzednio zostały zmodyfikowane tylko 32 bity (W0).

Czas zapisać pierwszy wynik w tablicy. Jak pokazałam na rysunku 10.29, rozkaz ADD umieszcza w rejestrze X1 adres tablicy hexadecimalnum. Rozkaz STRB zapisuje wartość W2 pod adresem znajdującym się w X1 (baza: adres stosu tablicy) + X0 (offset: j). Zwróć uwagę, że choć wartość j zostaje zwiększona o 1 i zaktualizowana na swojej pozycji na stosie, wartość zostaje zapisana w elemencie j = 0.

Rysunek 10.29. Zapisywanie pierwszego wyniku w tablicy

Dzielenie współczynnika

Następnie program dochodzi do wiersza ustawiającego nowy współczynnik (quotient) przez podzielenie wartości zmiennej quotient przez 16 (zobacz rysunek 10.30). W naszym przykładzie obecna wartość współczynnika nadal wynosi 32.

```

while (quotient != 0)
{
    remainder = quotient % 16;
    if (remainder < 10)
        hexadecimalnum[j++] = 48 + remainder;
    else
        hexadecimalnum[j++] = 55 + remainder;
    quotient = quotient / 16;
}

```

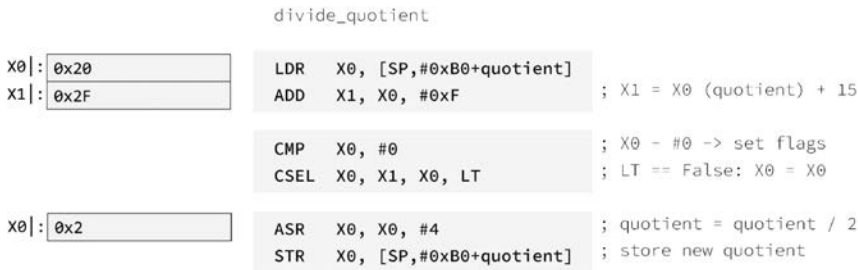
```

divide_quotient
LDR X0, [SP,#0xB0+quotient]
ADD X1, X0, #0xF
CMP X0, #0
CSEL X0, X1, X0, LT
ASR X0, X0, #4
STR X0, [SP,#0xB0+quotient]

```

Rysunek 10.30. Dzielenie współczynnika

W ramach przygotowania do tego dzielenia rozkaz ADD dodaje 15 do wartości współczynnika (X0) i wstawia wynik do X1 (zobacz rysunek 10.31). Rozkaz CMP porównuje wartość współczynnika z #0 oraz ustawia flagi warunkowe w ramach przygotowania do rozkazu CSEL.

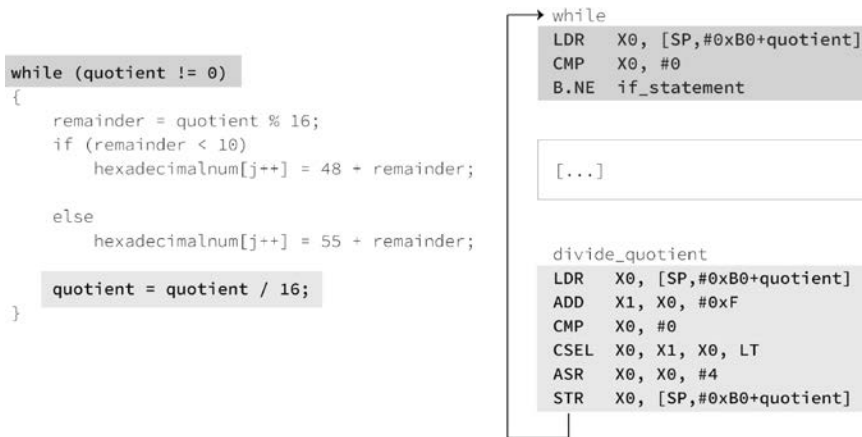

Rysunek 10.31. Dzielenie współczynnika, analiza kodu po dezasemblacji

Rozkaz CSEL (wybór warunkowy) sprawdza, czy określony warunek (LT) jest prawdziwy, a jeśli tak, zapisuje wartość pierwszego rejestru źródłowego (X1) w rejestrze docelowym (X0). Jeśli warunek jest fałszywy, co oznacza, że współczynnik nie jest ujemny, zapisuje wartość drugiego rejestru źródłowego (X0) do rejestru docelowego (X0). W naszym przypadku poprzedni rozkaz CMP nie ustawił flagi ujemności N, a więc warunek jest fałszywy. To oznacza, że wartość w X0 pozostanie niezmieniona.

Rozkaz ASR stosuje przesunięcie arytmetyczne w prawo o 4 do wartości w X0 (współczynnik), co w efekcie oznacza podzielenie jej przez 16. Rozkaz STR zapisuje nowy współczynnik w odpowiednim miejscu na stosie.

Po podzieleniu współczynnika wracamy do bloku instrukcji sprawdzającego warunek pętli while (zobacz rysunek 10.32). Ponieważ obecny współczynnik ma wartość 0x2, powtarzamy obliczenia reszty i dochodzimy do instrukcji if, która dodaje do reszty 48, po czym następuje dzielenie współczynnika w sposób już opisany. W naszym przykładzie blok else nigdy nie zostaje wykonany, gdyż reszta zawsze jest mniejsza niż 10.

Rysunek 10.32. Sprawdzenie warunku pętli while

Pętla for

Po drugiej iteracji wartość współczynnika wynosi 0x0, a reszta — 0x2. Oznacza to, że wychodzimy z pętli `while` i wchodzimy do pętli `for`. Na rysunku 10.33 jest pokazany układ stosu w tym momencie. W tablicy `hexadecimalnum` znajdują się wartości 0x00, 0x30 oraz 0x32, a zmienna `j` ma wartość 0x2.

Rysunek 10.33. Obecny układ stosu

Pętla `for` ustawia wartość `i` na bieżącą wartość `j` i sprawdza, czy wartość `i` jest większa od 0 lub mu równa (zobacz rysunek 10.34).

```

while
LDR X0, [SP,#0xB0+quotient]
CMP X0, #0
B.NE if_statement ; NE => False

for (i = j; i >= 0; i--)
{
    printf("%c", hexadecimalnum[i]);
}

LDR W0, [SP,#0xB0+j] ; Load j
STR W0, [SP,#0xB0+i] ; Store i = j
B loc_918

loc_918
LDR W0, [SP,#0xB0+i] ; Load i
CMP W0, #0 ; i >= 0?
B.GE loc_8FC ; branch if true

```

Rysunek 10.34. Pętla for

Aby ustawić zmienną `i` na wartość `j`, wystarczy zapisać tę samą wartość w lokalizacji na stosie zmiennej `i`. Widzimy, że rozkaz `LDR` ładuje wartość `j` do rejestru `W0`, a rozkaz `STR` zapisuje tę wartość na pozycji `i`, która znajduje się o cztery bajty niżej od pozycji `j`. Potem następuje bezwarunkowe rozgałęzienie do następnego bloku instrukcji.

W tym momencie zostaje sprawdzony warunek pętli `for`. Obecna wartość zmiennej `i` po raz kolejny zostaje załadowana do `W0`, po czym rozkaz `CMP` porównuje wartość w `W0` (`i`) z `#0` i odpowiednio ustawia flagi warunkowe. Jeśli flagi te wskazują, że wartość `i` jest większa (`GE`) niż `#0`, przechodzimy do bloku instrukcji `loc_8FC`. W naszym przykładzie bieżąca wartość `i` wynosi 2, a więc warunek `GE` (`N=V`) jest prawdziwy, w związku z czym rozgałęzienie zostaje wybrane.

Dochodzimy do bloku instrukcji odpowiedzialnego za wydrukowanie znaku tablicy `hexadecimalnum` na pozycji `i` oraz zmniejszenie wartości `i` (zobacz rysunek 10.35).

```

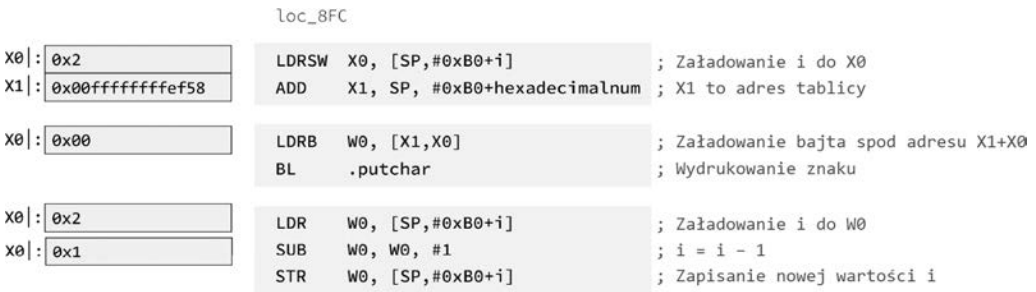
loc_918
LDR W0, [SP,#0xB0+i]
CMP W0, #0
B.GE loc_8FC

for (i = j; i >= 0; i--)
{
    printf("%c", hexadecimalnum[i]);
}

loc_8FC
LDRSW X0, [SP,#0xB0+i]
ADD X1, SP, #0xB0+hexadecimalnum
LDRB W0, [X1,X0]
BL .putchar
LDR W0, [SP,#0xB0+i]
SUB W0, W0, #1
STR W0, [SP,#0xB0+i]
    
```

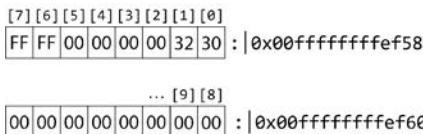
Rysunek 10.35. Drukowanie znaku z tablicy hexadecimalnum

Przyjrzyjmy się tym rozkazom po kolei. Na rysunku 10.36 widzimy, że pierwszym rozkazem jest LDRSW, który ładuje słowo ze znakiem (32 bity) do rejestru docelowego X0.

Rysunek 10.36. Analiza kodu po dezasemblacji

To jest obecna wartość i (0x2), która służy jako offset do tablicy. Rozkaz ADD wstawia do rejestru X1 adres tablicy hexadecimalnum. Wartość ta służy jako adres bazowy. Aby funkcja putchar wydrukowała znak, musi otrzymać wartość typu char przekazaną jako argument (X0/W0). Zatem rozkaz LDRB ładuje bajt z adresu bazowego (X1) przesuniętego o offset i (X0) do rejestru docelowego W0. Jeśli nie możesz połapać się w rozkładzie elementów na stosie, spójrz na rysunek 10.37. Adres bazowy wskazuje pierwszy element tablicy, zawierający wartość 0x30. Jako że obecnie zmienna i ma wartość 2, rozkaz LDRB pobiera hexadecimalnum[2] = 0x00.

Rysunek 10.37. Rozmieszczenie elementów

Po wywołaniu funkcji putchar wartość i musi zostać zmniejszona. Rozkaz LDR ładuje wartość do W0, odejmuje od niej 1 za pomocą rozkazu SUB i zapisuje nową wartość na stosie.

Ta pętla kontynuuje działanie, dopóki wartość `i` jest mniejsza od 0 i warunek GE instrukcji rozgałęzienia nie jest spełniony. W tym przypadku dochodzimy do wiersza `printf("\n")` (zobacz rysunek 10.38). Teraz rozkaz `MOV` ustawia pierwszy argument funkcji `putchar` na szesnastkowy odpowiednik znaku nowego wiersza (`\n`), po czym następuje rozgałęzienie do `putchar`.

```
[...]
for (i = j; i >= 0; i--)
{
    printf("%c", hexadecimalnum[i]);
}
printf("\n");
}
```

	loc_918	
	LDR W0, [SP,#0xB0+i]	
	CMP W0, #0	
	B.GE loc_8FC	; GE => fałsz
	MOV W0, #0xA	; W0 = 0xA (\n)
	BL .putchar	; Wydrukowanie znaku
	NOP	
	LDP X29, X30, [SP], #176	; Przywrócenie X29 i X30
	RET	; Powrót

Rysunek 10.38. Drukowanie wiersza

Analiza algorytmu

W poprzednim podrozdziale przyjrzelśmy się działaniu wskaźników w kodzie asemblera, przeanalizowaliśmy przepływ sterowania programu oraz porównaliśmy fragmenty kodu źródłowego z kodem dezasemblera. W tym rozdziale przeanalizujemy nieznaną funkcję bez patrzenia na pierwotny kod źródłowy i na pseudokod z dekompiletora. Naszym celem jest przećwiczenie analizy przepływu warunkowego w zdezasembrowanym kodzie i odszyfrowanie znaczenia każdego rozkazu.

Oto zdezasembrowany kod funkcji `main` i `algoFunc` uzyskany za pomocą narzędzia `objdump`:

```
0000000000000918 <main>:
918: a9be7bfd stp x29, x30, [sp, #-32]!
91c: 910003fd mov x29, sp
920: 90000000 adrp x0, 0 <_init-0x6a8>
924: 9128a000 add x0, x0, #0xa28
928: 97ffff8a bl 750 <printf@plt>
92c: 910063e0 add x0, sp, #0x18
930: aa0003e1 mov x1, x0
934: 90000000 adrp x0, 0 <_init-0x6a8>
938: 9128e000 add x0, x0, #0xa38
93c: 97ffff81 bl 740 <_isoc99_scanf@plt>
940: b9401be0 ldr w0, [sp, #24]
944: 97ffffc8 bl 864 <algoFunc>
948: 39007fe0 strb w0, [sp, #31]
94c: 39407fe0 ldrb w0, [sp, #31]
950: 7100001f cmp w0, #0x0
954: 540000a0 b.eq #0, w0, #0 // b.none
958: 90000000 adrp x0, 0 <_init-0x6a8>
95c: 91290000 add x0, x0, #0xa40
960: 97ffff74 bl 730 <puts@plt>
964: 14000006 b #0, w0, #0
968: b9401be0 ldr w0, [sp, #24]
96c: 2a0003e1 mov w1, w0
970: 90000000 adrp x0, 0 <_init-0x6a8>
974: 91296000 add x0, x0, #0xa58
978: 97ffff76 bl 750 <printf@plt>
```

```

97c: 52800000    mov    w0, #0x0                // #0
980: a8c27bfd    ldp   x29, x30, [sp], #32
984: d65f03c0    ret

0000000000000864 <algoFunc>:
864: a9bd7bfd    stp   x29, x30, [sp, #-48]!
868: 910003fd    mov   x29, sp
86c: b9001fe0    str   w0, [sp, #28]
870: b9401fe0    ldr   w0, [sp, #28]
874: 7100081f    cmp   w0, #0x2
878: 54000061    b.ne  884 <algoFunc+0x20>      // b.any
87c: 52800020    mov   w0, #0x1                // #1
880: 14000024    b     910 <algoFunc+0xac>
884: b9401fe0    ldr   w0, [sp, #28]
888: 7100041f    cmp   w0, #0x1
88c: 540000ad    b.le  8a0 <algoFunc+0x3c>
890: b9401fe0    ldr   w0, [sp, #28]
894: 12000000    and   w0, w0, #0x1
898: 7100001f    cmp   w0, #0x0
89c: 54000061    b.ne  8a8 <algoFunc+0x44>      // b.any
8a0: 52800000    mov   w0, #0x0                // #0
8a4: 1400001b    b     910 <algoFunc+0xac>
8a8: b9401fe0    ldr   w0, [sp, #28]
8ac: 1e620000    scvtf d0, w0
8b0: 97ffff90    bl    6f0 <sqrt@plt>
8b4: fd0013e0    str   d0, [sp, #32]
8b8: 52800060    mov   w0, #0x3                // #3
8bc: b9002fe0    str   w0, [sp, #44]
8c0: 1400000e    b     8f8 <algoFunc+0x94>
8c4: b9401fe0    ldr   w0, [sp, #28]
8c8: b9402fe1    ldr   w1, [sp, #44]
8cc: 1ac10c02    sdiv  w2, w0, w1
8d0: b9402fe1    ldr   w1, [sp, #44]
8d4: 1b017c41    mul   w1, w2, w1
8d8: 4b010000    sub   w0, w0, w1
8dc: 7100001f    cmp   w0, #0x0
8e0: 54000061    b.ne  8ec <algoFunc+0x88>      // b.any
8e4: 52800000    mov   w0, #0x0                // #0
8e8: 1400000a    b     910 <algoFunc+0xac>
8ec: b9402fe0    ldr   w0, [sp, #44]
8f0: 11000800    add   w0, w0, #0x2
8f4: b9002fe0    str   w0, [sp, #44]
8f8: b9402fe0    ldr   w0, [sp, #44]
8fc: 1e620000    scvtf d0, w0
900: fd4013e1    ldr   d1, [sp, #32]
904: 1e602030    fcmpe d1, d0
908: 54ffffdea    b.ge  8c4 <algoFunc+0x60>      // b.tcont
90c: 52800020    mov   w0, #0x1                // #1
910: a8c37bfd    ldp   x29, x30, [sp], #48
914: d65f03c0    ret

```

Zanim zagłębimy się w algorytm `algoFunc`, musimy zidentyfikować argumenty, które przekazuje do niego funkcja wywołująca (w tym przypadku `main`).

Na rysunku 10.39 widzimy funkcję `main` i trzy zmienne lokalne w ramce stosu. Mają one nazwy `var_x`, gdzie `x` jest szesnastkową wartością offsetu lokalizacji w ramce stosu.

```

; Attributes: bp-based frame fpd=0x20
; int __cdecl main(int argc, const char **argv, const char **envp)
EXPORT main
main
var_20= -0x20
var_8= -8
var_1= -1
; __unwind {
STP      X29, X30, [SP,#var_20]!
MOV      X29, SP
ADRL     X0, aPickANumber ; "Pick a number: "
BL       .printf
ADD      X0, SP, #0x20+var_8
MOV      X1, X0
ADRL     X0, aD ; "%d"
BL       .__isoc99_scanf
LDR      W0, [SP,#0x20+var_8]
BL       algoFunc
STRB     W0, [SP,#0x20+var_1]
LDRB     W0, [SP,#0x20+var_1]
CMP      W0, #0
B.EQ     loc_968

```

Rysunek 10.39. Widok zdezasemblowanej funkcji main

Pierwsze wywołanie funkcji dotyczy funkcji `printf`, która drukuje łańcuch "Pick a number" (wybierz liczbę). Ma on etykietę `aPickANumber` przypisaną do jego lokalizacji, która jest załadowana do `X0` przez rozkaz `ADRL` i służy jako argument wywołania `printf`.

Funkcja `scanf` przyjmuje dwa argumenty, które są zapisane w rejestrach `X0` i `X1`. Po wykonaniu trzech rozkazów znajdujących się za wywołaniem funkcji `printf` pierwszy argument (`X0`) wskazuje deskryptor formatu `%d`, a drugi argument (`X1`) zawiera adres na stosie, w którym zostaną zapisane dane od użytkownika.

Po wykonaniu funkcji `scanf` program ładuje dane od użytkownika z lokalizacji `[SP, #0x20+var_8]` na stosie do rejestru `W0`. Funkcja `algoFunc` przyjmuje tylko jeden argument, którym są dane wprowadzone przez użytkownika przechowywane w `W0`.

Kiedy funkcja `algoFunc` zwraca wartość, jeden bajt tej wartości zwrotnej zostaje zapisany na stosie i porównany z liczbą 0. Jeśli wartością zwrótną jest 0, program dokonuje rozgałęzienia do bloku instrukcji, który drukuje łańcuch informujący, że liczba nie spełnia warunków (spójrz na prawy blok instrukcji na rysunku 10.40). Jeśli wartością zwrótną jest 1, program dokonuje rozgałęzienia do bloku instrukcji informującego, że odpowiedź jest twierdząca.

Chcemy odtworzyć algorytm funkcji `algoFunc` i dowiedzieć się, jakich liczb ona oczekuje, aby wydrukować informację, że odpowiedź jest poprawna. Na rysunku 10.41 jest przedstawiony schemat przepływu sterowania funkcji `algoFunc`.

Rozpocznijmy analizę tej logiki. Na rysunku 10.42 widzimy, że program IDA przypisał etykiety czterem zmiennym lokalnym, które są używane w tej funkcji. Pierwsza z nich, `var_30`, to miejsce przechowywania pierwotnych wartości `X32` i `X30` na stosie za pomocą rozkazu `STP`. Lokalizacja wartości wprowadzonej przez użytkownika do tej funkcji przez `W0` jest oznaczona etykietą `var_14`.

```

; Attributes: bp-based frame fpd=0x20
; int __cdecl main(int argc, const char **argv, const char **envp)
EXPORT main
main
var_20= -0x20
var_8= -8
var_1= -1
; __unwind {
STP X29, X30, [SP,#var_20]!
MOV X29, SP
ADRL X0, aPickANumber ; "Pick a number: "
BL .printf
ADD X0, SP, #0x20+var_8
MOV X1, X0
ADRL X0, a0 ; "%d"
BL __isoc99_scanf
LDR W0, [SP,#0x20+var_8]
BL algoFunc
STRB W0, [SP,#0x20+var_1]
LDRB W0, [SP,#0x20+var_1]
CMP W0, #0
B.EQ loc_968
loc_968
LDR W0, [SP,#0x20+var_8]
MOV W1, W0
ADRL X0, aDoesNotMeetTh ; "%d does not meet the conditions.\n"
BL .printf
loc_97C
MOV W0, #0
LDP X29, X30, [SP+0x20+var_20],#0x20
RET
; } // starts at 918
; End of function main

```

Rysunek 10.40. Rozgałęzienie warunkowe na podstawie wartości zwrótej funkcji algoFunc

W tym momencie nie mamy informacji pozwalających stwierdzić, do czego służą zmienne `var_10` i `var_4`. Kiedy wartość wprowadzona przez użytkownika zostanie zapisana na stosie, rozkaz `CMP` porównuje ją z liczbą 2, po czym następuje rozgałęzienie do bloku instrukcji `loc_884`, jeśli wartości nie są równe (`NE`). Jeżeli liczba podana przez użytkownika jest równa 2, rejestr `W0` zostaje ustawiony na 1 i program przechodzi do bloku instrukcji `loc_910`, którego zadaniem jest powrót do funkcji głównej i przekazanie wartości zwrótej przez `W0`.

Na razie mamy następujące informacje:

- Zmienna `var_14` odpowiada wartości wpisanej przez użytkownika.
- Zmienna `var_30` to miejsce przechowywania wartości rejestrów `X29` i `X30` w ramce stosu.
- Podprocedura zwraca wartość 1, jeśli użytkownik wpisze wartość 2.

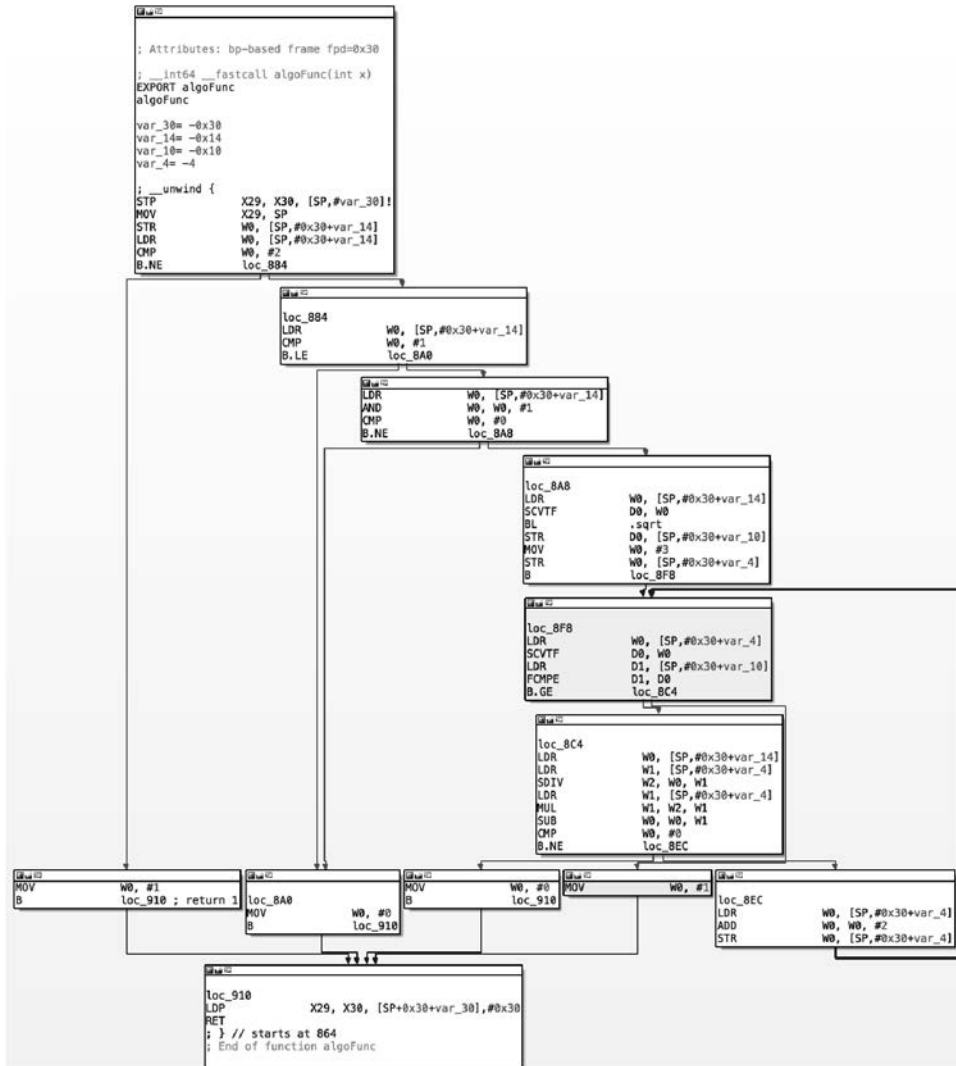
Oznacza to, że pierwszy fragment pseudokodu wygląda tak:

```

if ( x == 2 )
    return 1;

```

Po zapisaniu wartości wprowadzonej przez użytkownika na stosie rozkaz `CMP` porównuje ją z 2, po czym następuje wykonanie rozkazu `B.NE`, który dokonuje rozgałęzienia do bloku instrukcji `loc_884`, jeśli warunek `NE` (nie równy) jest spełniony. Innymi słowy, jeśli wartość w `W0` jest inna niż 2, program przechodzi do bloku instrukcji po prawej.

Rysunek 10.41. Schemat przepływu sterowania funkcji algoFunc

```

algoFunc                                ; CODE XREF: main+2C1p
var_30      = -0x30
var_14      = -0x14
var_10      = -0x10
var_4       = -4

; __unwind {
STP         X29, X30, [SP,#var_30]!
MOV         X29, SP
STR         W0, [SP,#0x30+var_14]
LDR         W0, [SP,#0x30+var_14]
CMP         W0, #2
B.NE       loc_884
MOV         W0, #1
B          loc_910 ; return 1

```

Rysunek 10.42. Etykiety zmiennych lokalnych przypisane przez program IDA Pro

Wyberzemy losową liczbę, aby pomóc sobie w obliczeniach: 14. W tym przypadku program przechodzi do bloku `loc_884`, ponieważ liczby 14 i 2 nie są równe.

Wartość wpisana przez użytkownika zostaje załadowana do `W0` i porównana z 1. Jeśli wartość w `W0` jest mniejsza lub równa (LE) 1, program przechodzi do gałęzi `loc_8A0`. Jak widać na rysunku 10.43, to nie jest blok instrukcji, do którego chcemy trafić, ponieważ ustawia on `W0` na 0 i przechodzi do bloku `loc_910`, który wraca do funkcji głównej. Pamiętaj, że jeśli funkcja `algoFunc` zwraca 0, oznacza to, że wprowadziliśmy niepoprawne dane.

<code>loc_884</code>	<code>LDR</code>	<code>W0, [SP,#0x30+input]</code>	<code>; CODE XREF: algoFunc+14↑j</code>
	<code>CMP</code>	<code>W0, #1</code>	
	<code>B.LE</code>	<code>loc_8A0</code>	
	<code>LDR</code>	<code>W0, [SP,#0x30+input]</code>	
	<code>AND</code>	<code>W0, W0, #1</code>	
	<code>CMP</code>	<code>W0, #0</code>	
	<code>B.NE</code>	<code>loc_8A8</code>	
<code>loc_8A0</code>	<code>MOV</code>	<code>W0, #0</code>	<code>; CODE XREF: algoFunc+28↑j</code>
	<code>B</code>	<code>loc_910</code>	

Rysunek 10.43. Blok `loc_8A0`

W naszym przypadku liczba 14 nie jest mniejsza od 1 ani jej równa, więc wykonujemy rozkaz `LDR` po rozgałęzieniu. Zanim dojdziemy do następnej instrukcji rozgałęzienia, do wartości wejściowej zostaje zastosowana operacja `AND 1`, po czym następuje porównanie z 0.

Jeśli zastosujemy to do liczby 14, wynikiem operacji `AND` będzie 0. Oznacza to, że gałąź `B.NE` nie zostanie wykonana i przejdziemy do bloku instrukcji `loc_910`, który zwraca do funkcji wywołującej `main` wartość 0. Wiemy już, że liczba 14 nie spełnia kryteriów algorytmu. Poza tym wiemy jeszcze, że:

- Liczba 2 jest poprawną wartością.
- Liczba musi być większa od 1.
- Operacja `x & 1` nie może zwracać 0.

Ponieważ chcemy uniknąć zwrotu do funkcji `main` wartości 0, przeanalizujemy logikę, która do tego prowadzi. Poznaną do tej pory logikę możemy przedstawić za pomocą następującego pseudokodu:

```
if ( x == 2 )
    return 1;

if ( x <= 1 || (x & 1) == 0 )
    return 0;
```

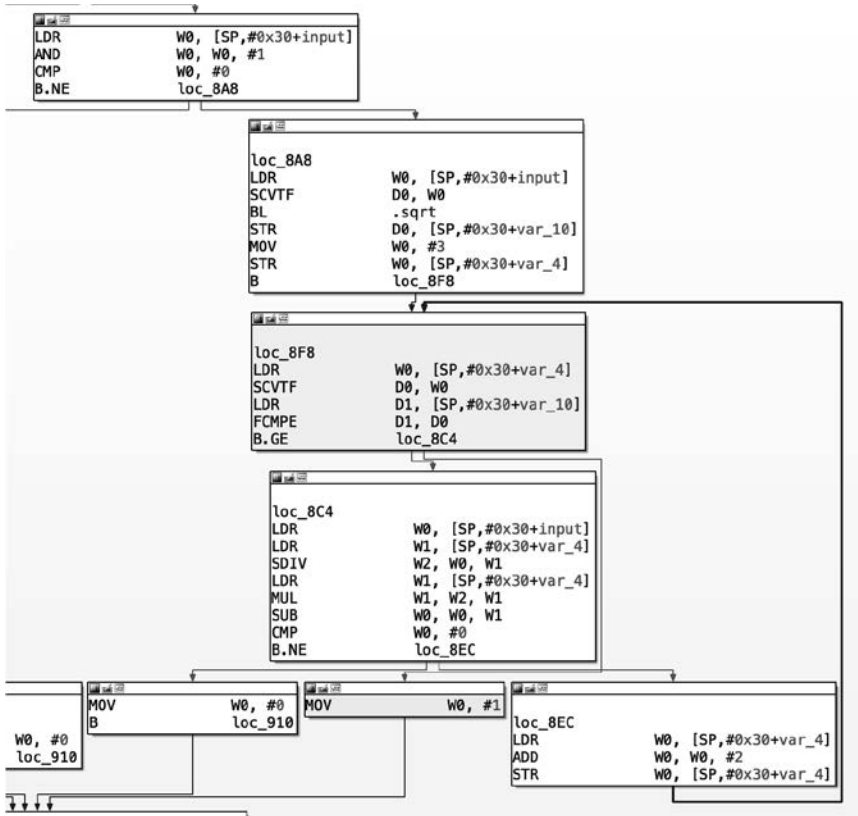
Ewentualnie możemy przedstawić ją tak:

```
if ( x == 2 )
    return 1;

if ( x <= 1 || (x % 2) == 0 )
    return 0;
```

Wiemy, że 2 jest jedną z poprawnych liczb. Jakie jeszcze warunki musi spełniać liczba, aby funkcja zwróciła wartość 1?

Zacznijmy od końca funkcji `algoFunc` i prześledzimy, w jaki sposób dochodzimy do tego, że otrzymujemy wartość zwrótną 1. Na rysunku 10.44 widać, że aby dojść do bloku ustawiającego wartość zwrótną na 1, musimy wykonać rozgałęzienie do bloku instrukcji `loc_8A8`, który przechodzi do gałęzi `loc_8F8`. Tam gałąź `B.GE` musi zwrócić fałsz (strzałka w prawo) i przejść do rozkazu `MOV`, który ustawia wartość zwrótną na 1. W tym momencie nie wiemy, jak tam dojść, więc przeanalizujemy to krok po kroku.

Rysunek 10.44. Rozgałęzienie do bloku instrukcji `loc_8A8`

Pamiętasz operację `AND 1`, w której nasza liczba (14) okazała się niepoprawna? Teraz wybierzemy inną liczbę do obliczeń. W tym przypadku liczba 13 spełniłaby kryteria, które odkryliśmy do tej pory, ponieważ $13 \& 1 = 1$. Trafiamy do bloku instrukcji `loc_8A8`, gdzie znajdujemy rozkaz, którego nie znamy: `SCVTF`.

W tej książce omówiłam większość najczęściej używanych rozkazów, ale nadal od czasu do czasu będziesz napotykać nowe. Wtedy dobrze jest mieć pod ręką podręcznik Arm. Znajdziemy w nim dwie wersje rozkazu `SCVTF`⁸ (zobacz rysunek 10.45).

⁸ C3-242, tabela C3-67, „Rozkazy konwersji liczb zmiennoprzecinkowych i całkowitych lub liczb stałoprzecinkowych”.

SCVTF	Konwersja skalarnej wartości całkowitoliczbowej ze znakiem na wartość zmiennoprzecinkową przy użyciu bieżącego trybu zaokrąglania (forma skalarna)	<i>SCVTF (scalar, integer)</i> na str. C7-1931
	Konwersja liczby stałoprzecinkowej ze znakiem na liczbę zmiennoprzecinkową przy użyciu bieżącego trybu zaokrąglania (forma skalarna)	<i>SCVTF (scalar, fixed point)</i> na str. C7-1929

Rysunek 10.45. Rozkaz SCVTF

Jednym ze sposobów na rozgryzienie, który z tych dwóch wariantów rozkazu jest właściwy, jest przyjrzenie się składni. W naszym przypadku rozkaz ten używa D0 jako rejestru docelowego i W0 jako rejestru źródłowego, bez wartości bezpośredniej w składni. Oznacza to, że mamy do czynienia z wersją SCVTF (*scalar, integer*) i jej 32-bitowym wariantem o podwójnej precyzji. Oto jej opis⁹:

SCVTF (scalar, integer)

Konwersja liczby całkowitej ze znakiem na liczbę zmiennoprzecinkową (skalar). Ten rozkaz konwertuje wartość całkowitoliczbową ze znakiem w rejestrze źródłowym ogólnego przeznaczenia na wartość zmiennoprzecinkową przy użyciu trybu zaokrąglania określonego przez FPCR oraz zapisuje wynik do rejestru docelowego SIMD&FP.

Rejestrów zmiennoprzecinkowych jest 32 i są one ponumerowane od 0 do 31. Mogą być oznaczane jako Q0, D0, S0 lub H0. W naszym przypadku D0 reprezentuje 64-bitową wartość `double` i `long double` języka C. Choć wydaje się to dość skomplikowane, nie musimy zagłębiać się w szczegóły, aby zrozumieć, o co tu chodzi. Wiemy, że SCVTF to rozkaz konwersji zmiennoprzecinkowej, który konwertuje liczbę całkowitą ze znakiem z rejestru źródłowego (W0) na 64-bitową wartość podwójną. To ma sens, kiedy zauważymy, że następną instrukcją jest wywołaniem funkcji `sqrt`, która oblicza pierwiastek kwadratowy liczby wejściowej i zwraca wynik w postaci liczby zmiennoprzecinkowej. Nazwę tego bloku instrukcji możemy zmienić na `compute_sqrt`, a etykietę `var_10` na `sqrtX`, ponieważ wiemy, że w niej jest zapisywany wynik.

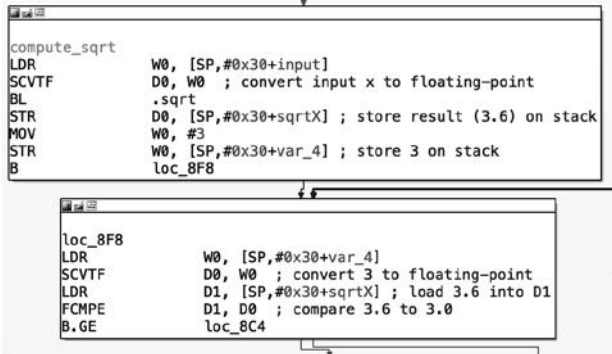
Wynikiem wywołania `sqrt(13)` jest wartość 3.60, która zostaje zapisana na stosie. Jak widać na rysunku 10.46, rozkaz `MOV` ustawia rejestr W0 na 3 (bez związku z naszym wynikiem) i zapisuje tę wartość na stosie. Kontynuujemy przez rozgałęzienie warunkowe do następnego bloku instrukcji, którym jest `loc_8F8`.

Dochodzimy do kolejnego rozkazu SCVTF, który konwertuje wartość 3 na format zmiennoprzecinkowy. Rozkaz `LDR` ładuje poprzedni wynik zwrócony przez funkcję `sqrt` do D1, po czym wykonuje rozkaz `FCMPE`¹⁰, który porównuje liczby zmiennoprzecinkowe znajdujące się w rejestrach D0 i D1. Jeśli wartość zwrócona przez funkcję `sqrt` jest nie mniejsza (GE) od 3, przechodzimy do następnego bloku instrukcji. Oto podsumowanie kroków:

- Zapisanie wyniku wywołania `sqrt(13)` na stosie.
- Zapisanie liczby całkowitej 3 na stosie.
- Konwersja liczby całkowitej 3 na format zmiennoprzecinkowy.
- Porównanie zmiennoprzecinkowych wersji wartości zwrotnej funkcji `sqrt` i liczby 3.
- Jeśli wartość funkcji jest nie mniejsza od trójki, przejście do `loc_8C4`.

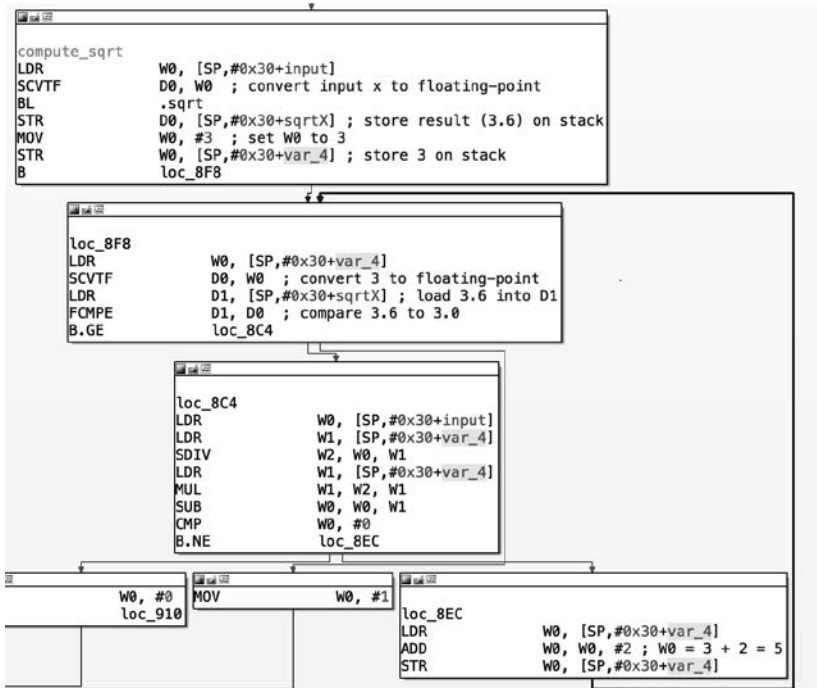
⁹ C7.2.236 SCVTF (*scalar, integer*).

¹⁰ C7.2.67 FCMPE.

Rysunek 10.46. Blok instrukcji obliczający sqrt

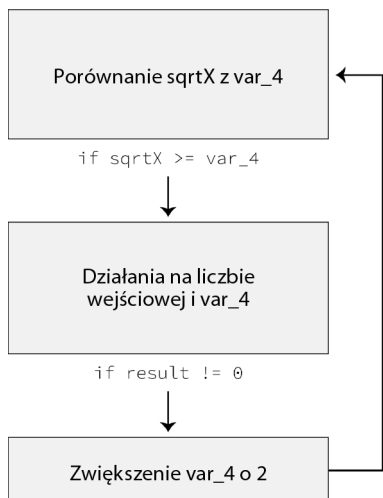
Spróbujmy rozgryźć cel porównywania wyniku z liczbą 3. Do czego jest używana ta wartość? Na schemacie bloków instrukcji z rysunku 10.47 widzimy, że wartość przechowywana w lokalizacji `var_4` jest używana jeszcze w paru innych przypadkach.

Rysunek 10.47. Inne przypadki użycia wartości `var_4`

Zacniemy od bloku instrukcji `loc_8F8`. Na jego końcu znajduje się operacja porównywania, po której następuje rozgałęzienie uzależnione od tego, czy wartość `sqrtX` nie jest mniejsza (GE) od wartości `var_4`. Jeśli to prawda, wchodzimy do bloku instrukcji `loc_8C4`, który wykonuje pewne obliczenia na wartości wejściowej i wartości `var_4`. Jeśli wynik tego działania jest różny (NE)

od zera, przechodzimy do `loc_8EC` (blok na dole po prawej). Jedyнным celem tego bloku jest zwiększenie wartości `var_4` o 2 i natychmiastowy powrót do bloku instrukcji `loc_8F8`. Bez zagłębiania się w szczegóły na temat tego, co się dzieje po drodze, otrzymujemy logikę pokazaną na rysunku 10.48.

Rysunek 10.48. Logika

Czy `var_4` może być licznikiem pętli `for`? To ma sens, ponieważ blok `compute_sqrt` ustawia `var_4` na stałą wartość (3), która jest następnie przetwarzana i zwiększana aż do spełnienia określonego warunku. Ten warunek można przedstawić następująco:

```
For (i = 3; sqrtX >= i; i += 2)
```

Aby zwiększyć czytelność, możemy zmienić nazwy `loc_8F8` na `for_loop_condition`, `loc_8EC` na `increment_i` oraz `var_4` na `i`. Pamiętaj, że w programie IDA Pro bloki instrukcji pętlowych są oznaczane niebieskimi grubymi strzałkami. W tym przypadku taka strzałka znajduje się po prawej stronie i prowadzi od bloku `increment_i` do bloku `for_loop_condition`.

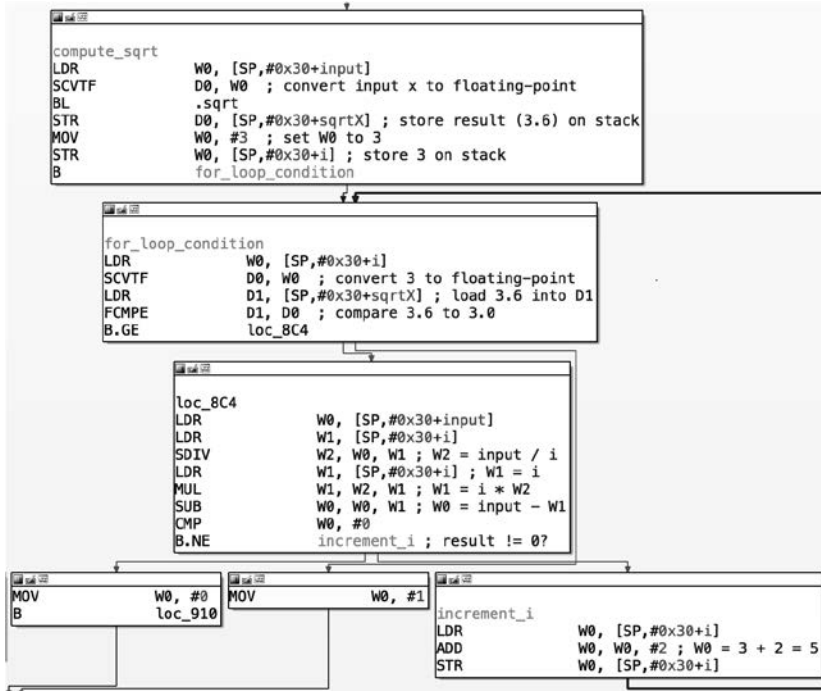
Teraz przejdziemy do logiki bloku instrukcji `loc_8C4`. Zaczyna się on od ustawienia `W0` na wartość zmiennej `input` oraz `W1` na wartość `i` (zobacz rysunek 10.49).

Rozkaz `SDIV` dzieli wartość `input` (`W0`) przez `i` (`W1`) i zapisuje wynik w rejestrze docelowym `W2`. Następnie rozkaz `MUL` mnoży wynik tego działania przez `i` oraz zapisuje iloczyn w rejestrze docelowym `W1`. Potem ten iloczyn zostaje odjęty od naszej wartości wejściowej `i` i wynik zostaje zapisany w rejestrze `W0`. W naszym przykładzie te obliczenia wyglądają następująco:

```
13 / 3 = 4 ; X = input / i
4 * 3 = 12 ; Y = X * i
13 - 12 = 1 ; Z = input - Y
```

Blok instrukcji `loc_8C4` kończy się rozkazem `CMP` i rozgałęzieniem warunkowym. Sprawdza on, czy wynik (`W0`) różni się (`NE`) od 0, a jeśli tak, przechodzi do bloku `increment_i`. Inaczej tę logikę można podsumować w następujący sposób:

```
if ( x == x / i * i )
return 0;
```


Rysunek 10.49. Blok instrukcji loc_8C4 z kontekstem

Pamiętaj, że ten blok instrukcji nie operuje na wartościach zmiennoprzecinkowych. Gdyby operował, wynik byłby inny.

Jeśli znane Ci są operacje dzielenia modulo, to szybko się zorientujesz, o co tu chodzi. Powyższa logika jest równoważna z poniższą:

```

if ( x % i == 0 )
    return 0;

```

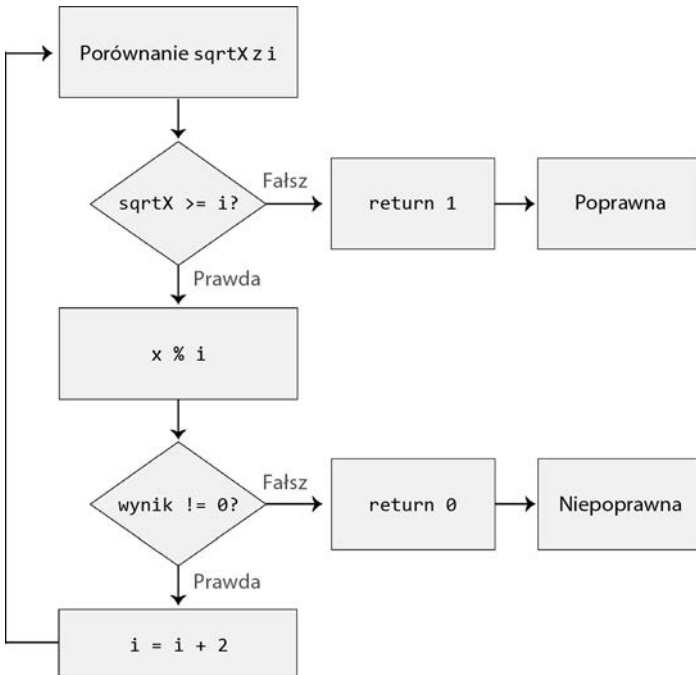
Jeśli wynik wynosi 0, funkcja zwraca wartość 0. Jeśli wynik jest inny niż 0, funkcja zwiększa i o 2 i przechodzi do bloku warunkowego `for_loop_condition`. Ten blok porównuje wartość `sqrt(x)` (3.6) z nową wartością licznika (5), obie zmiennoprzecinkowe, po czym kontynuuje, jeśli wartość `sqrt(x)` nie jest mniejsza od nowej wartości licznika (5):

```

sqrtX = sqrt(x)
for (i = 3; sqrtX >= (double)i; i += 2){
    if (x % i == 0)
        return 0;
}

```

Liczba 3,6 nie jest większa od 5,0, więc przechodzimy do rozkazu `MOV`, który ustawia wartość zwrótną na 1. Logikę tych bloków instrukcji możemy podsumować za pomocą schematu blokowego przedstawionego na rysunku 10.50.

Rysunek 10.50. Logika

Zbierzmy wszystkie elementy w jedną całość i przedstawmy je w postaci pseudokodu:

```

algoFunc(int x)
{
    double sqrtX;
    int i;

    if ( x == 2 )
        return 1;
    if ( x <= 1 || (x & 1) == 0 )
        return 0;

    sqrtX = sqrt((double)x)

    for ( i = 3; sqrtX >= (double)i; i += 2 )
    {
        if ( x % i == 0 )
            return 0;
    }
    return 1;
}
  
```

Innymi słowy wartość zostaje uznana za poprawną, gdy jest większa od 1 oraz dzieli się bez reszty tylko przez 1 i przez siebie samą. Brzmi znajomo? Pewnie już się domyślasz, że jest to algorytm sprawdzający, czy dana liczba jest liczbą pierwszą.

Sprawdźmy to, podając parę liczb pierwszych i jedną inną:

```
user@arm64:~$ ./algo1
Pick a number: 13
The answer is Yes!
user@arm64:~$ ./algo1
Pick a number: 17
The answer is Yes!
user@arm64:~$ ./algo1
Pick a number: 19
The answer is Yes!
user@arm64:~$ ./algo1
Pick a number: 20
20 does not meet the conditions.
```


Skorowidz

A

- AArch32, 115
 - bity trybu, 126
 - licznik programu, 120
 - przełączanie między zestawami rozkazów, 117
 - rejestr, 120
 - bieżącego stanu programu, 122
 - połączenia, 121
 - stanu bloku IT, 125
 - stanu programu, 122
 - stanu wykonywania, 124
 - stanu zestawu rozkazów, 125
 - wywołań międzyproceduralnych, 122
 - stan wykonywania, 115
 - wskaźnik
 - ramki, 121
 - stosu, 121
 - zestaw rozkazów
 - A32, 116
 - T32, 116
- AArch64, 106
 - licznik programu, 109
 - rejestr, 107
 - łączenia, 111
 - platformy, 111
 - zerowy, 110
 - rejestry
 - SIMD, 112
 - systemowe, 113
 - wywołań międzyproceduralnych, 112
 - zmiennoprzecinkowe, 112
 - stan wykonywania, 106
 - wskaźnik
 - ramki, 111
 - stosu, 109
 - zestaw rozkazów, 106
- adres
 - bazowy wektorów, 103
 - zwrotny, 268
- adresowanie, 187
 - literałów, 202
 - postindeksowane, 200, 201
 - z offsetem, 188, 190
- adresy
 - fizyczne, 86
 - wirtualne, 86
 - współpracy, 119
- akumulacja, 163
 - wartości długich, 174
 - ze znakiem, 171
- aliasy rozkazów, 130
- analiza
 - algorytmu, 322
 - dynamiczna, 335
 - luk bezpieczeństwa, 357

analiza
 przepływu sterowania, 309
 statyczna, 297
 narzędzia, 298
 plików binarnych, 285
 złośliwego oprogramowania, 383, 385

API sysctl, 388

architektura
 Arm, 20, 97
 Armv8-A, 99
 procesora, 40
 systemu operacyjnego, 76

Arm, 20, 97, 285
 emulator QEMU, 287
 płytki, 286

arm64
 analiza złośliwego oprogramowania, 383
 pliki binarne, 372
 złośliwe pliki binarne, 377

Armv8-A, 99
 poziomy wyjątków, 99
 rejestr PSTATE, 114
 rozszerzenie TrustZone, 100
 stany wykonywania, 104
 zmiany poziomu wyjątków, 102

artefakty maszyny wirtualnej, 391

ASCII, 23, 315

asemblacja, 26, 41

assembler, 20, 21, 24–27
 skrośny, cross assembler, 31

ASLR, address space layout randomization, 64, 92

atrybuty wiązania, 60

B

bajt, 22

biblioteka libc, 80

binarne czyszczenie bitów, 151

binarny interfejs aplikacji, ABI, 270

Binary Ninja, 298
 funkcja main, 299
 funkcja Triage, 301
 opcje wyświetlania, 300

bity, 22, 138
 binarne czyszczenie, 151
 maski wyjątku, 128
 trybu, 126

blok sterowania wątku, TCB, 71

błąd
 pamięci, 357
 wyrównania do stosu, 186

D

debuger GNU Debugger, 336

debugowanie, 385, 388
 błędu pamięci, 357
 procesu, 365
 zdalne, 356
 złośliwego oprogramowania, 385, 388

dekompilacja, 33

dekompilator, 298
 Ghidra, 34
 IDA Pro, 34

dekrementacja
 po, 218
 przed, 218

dezasemblacja, 32, 319–324
 funkcji write, 80

dezassembler, 298
 Hopper, 385

dodawanie, 155

DRM, Digital Rights Management, 100

dyrektywa NEEDED, 62

dyrektywy asemblera, 27

dzielenie, 178
 bez znaku, 178
 współczynnika, 318
 ze znakiem, 178

E

emulator QEMU, 287

etykiety, 27

exploit, 365

F

flagi warunkowe NZCV, 228

formy offsetu, 189

funkcja, 269
 algoFunc, 325, 326
 dlsym, 386
 heap-analysis-helper, 347
 main, 324
 objc_msgSend, 394
 scanf, 324

secret, 364
sysctl, 389

funkcje

epilog, 277, 280
liście, 277
niebędące liśćmi, 277
prolog, 277, 279

G

GDB

analizatory luk bezpieczeństwa, 347
badanie pamięci, 344
debugowanie
 procesu, 365
 zdalne, 356
instalacja GEF, 340
konfiguracja, 338
oglądanie obszarów pamięci, 346
polecenia, 337
 GEF, 341, 342
rozszerzenie GEF, 340

Ghidra, 299

GOT, Global Offset Table, 65

I

IDA Pro, 298

blok instrukcji
 loc_8A0, 327
 loc_8A8, 328
 loc_8C4, 332
debugowanie
 błędu pamięci, 358
 zdalne, 356
etykiety zmiennych lokalnych, 326
funkcja
 decimal2Hexadecimal, 311, 312
 main, 310

identyfikator procesu, PID, 77

implementacje stosu, 94

inicjalizacja, 66, 68
 dynamiczna, 66

inkrementacja

po, 218
przed, 218

instrukcja

if, 316
if-else, 259, 314

inżynieria wsteczna, 21, 283, 370

J

jednostka MMU, 86

język asemblera, 27

języki

niskiego poziomu, 31, 37, 302
średniego poziomu, 302
wysokiego poziomu, 31, 37, 303

K

kod

binarny, 25
maszynowy, 21, 24
niezależny od pozycji, 64
szesnastkowy, 25
źródłowy, 36

kodowanie znaków, 23

kody warunkowe, 228, 231, 234

kompilacja, 37, 39

kompilator, 37

GCC, 34

kompilatory skrośne GCC, 41

konfiguracja GDB, 338

kontrola przepływu sterowania, 256

konwencja wywoływania, 270

konwersja na char, 315

L

leniwe wiązanie symboli, 65

licznik programu, 109, 120, 215

linkowanie, 41, 63

dynamiczne, 68

listingi asemblera, 41

loader, 62, 68

luka bezpieczeństwa, 357, 365

Ł

ładowanie

adresu do rejestru, 205
dynamiczne, 61
par, 223
pólsłów, 210
słów, 208
stałych, 202
wielu wartości, 214, 215
zależności, 62

M

macOS, 370
 pliki binarne arm64, 372
 program powitalny, 375
 maski
 bitowe, 149
 wyjątków, 126
 maszyna wirtualna
 izolowana, 391
 mikroarchitektura, 97
 mnemonik, 25
 mnożenie, 160, 163, 164
 -akumulowanie półsłów, 167
 -odejmowanie słów, 166
 podwójne, 170, 171, 176
 półsłów, 166, 167
 półsłów ze znakiem, 167
 słów przez półsłowa, 168
 w zestawach A32/T32, 162
 w zestawie A64, 160
 wartości długich, 172
 wektorów, 169
 z akumulacją długich półsłów, 175
 z dwukrotną akumulacją, 174
 model dostępu TSL
 general-dynamic, 73
 initial-exec, 72
 local-dynamic, 75
 local-exec, 72
 moduły mapowane, 89
 modyfikatory wyszukiwania, 379
 monitor bezpieczeństwa, 101

N

nagłówki
 programu ELF, 47
 sekcji pliku ELF, 54
 narzędzia
 do analizy statycznej, 298
 wiersza poleceń, 298
 narzędzie, *Patrz także* polecenie
 clang, 375
 csutil, 392
 lldb, 385
 netstat, 295
 objdump, 322

O

obiekt, 83
 pliku, 84
 obraz inicjalizacji TLS, 70
 obrót, 131
 w prawo, 133
 w prawo z przeniesieniem, 134
 odejmowanie, 155, 164
 odwrotne, 157
 offset, 187
 offsety rejestrowe, 196
 opcje RELRO, 54
 operacja
 binarna
 AND, 149
 OR, 151
 OR NOT, 152
 OR NOT wykluczającego, 154
 OR wykluczającego, 153
 dodawania, 155
 obrotu, 131
 odejmowania, 155
 odejmowania odwrotnego, 157
 pobierania, 148
 przesunięcia, 131
 wstawiania, 148
 operacje
 arytmetyczne, 155
 dzielenia, 178
 logiczne, 149
 manipulacji bitami, 138
 mnożenia, 160, 163, 164, 167, 174
 przeniesienia, 179
 rozszerzenia, 143
 warunkowe
 z logicznym AND, 250
 z logicznym OR, 253

operator
 dereferencji *, 305
 referencji &, 305

P

pamięć
 anonimowa, 89
 lokalna wątków, 68
 mapowana, 89
 niezmapowana, 87
 współdzielona, 96

- pętla, 257
 - do-while, 259
 - for, 261, 320
 - while, 259, 319
- pliki
 - binarne Arm
 - analiza statyczna, 285
 - binarne arm64, 372
 - złośliwe, 377
 - mapowane, 89
 - obiektowe, 41, 44
- pliki ELF, 36, 42
 - ładowanie
 - dynamiczne, 61
 - zależności, 62
 - metasekcje, 56
 - nagłówek, 44
 - nagłówki sekcji, 54
 - obraz inicjalizacji TLS, 70
 - pola
 - informacyjne nagłówka, 45
 - lokalizacji tabel, 47
 - platformy docelowej, 46
 - pole punktu wejściowego, 46
 - sekcja
 - .bss, 57
 - .data, 57
 - .rodata, 58
 - .tbss, 58
 - .tdata, 58
 - .text, 57
 - dynamiczna, 61
 - inicjalizacji programu, 66
 - tabeli łańcuchów, 56
 - tabeli symboli, 57
 - terminacji programu, 66
 - struktura, 44
 - symbole, 58
 - typy relokacji TLS, 74
- pobieranie pół bitowych, 147
- podpisywanie kodu, 89
- podprocedury, 267, 269, 311
- pola bitowe
 - pobieranie, 147
 - wstawianie, 147
- polecenia
 - GDB, 337
 - GEF, 341, 342
 - checksec, 349
 - memory watch, 346
 - polecenie
 - atop, 79
 - csutil, 392
 - objdump, 33, 322
 - posix_spawn, 392
 - ps, 83
 - porównywanie, 157, 240
 - negatywne, 158, 242
 - warunkowe, 250
 - poziom
 - uprawnień, privilege level, 99
 - wyjątków, exception level, 99
 - procedura obsługi wyjątków, 127
 - proces kompilacji, 39
 - procesor Arm, 20
 - procesy, 77
 - profil, 98
 - program
 - DYNAMIC
 - nagłówek, 50
 - ELF
 - nagłówki, 47
 - Ghidra, 35
 - GNU_EH_FRAME
 - nagłówek, 51
 - GNU_RELRO
 - nagłówek, 53
 - GNU_STACK
 - nagłówek, 51
 - INTERP
 - nagłówek, 48
 - LOAD
 - nagłówki, 49
 - NOTE
 - nagłówek, 50
 - PHDR
 - nagłówek, 48
 - TLS
 - nagłówek, 50
 - przekazywanie większych wartości, 274
 - przeniesienie, 230
 - rejestru, 182
 - wartości bezpośredniej, 179, 181
 - wartości stałej, 180
 - z negacją, 184
 - przepełnienie
 - bez znaku, 230, 236
 - całkowite, 229
 - ze znakiem, 230, 236, 237
 - całkowitoliczbowe, 229

przepływ sterowania, 28, 256
 przestrzeń adresowa, 92
 przesunięcie, 131
 arytmetyczne w prawo, 133
 logiczne w lewo, 132
 logiczne w prawo, 132
 o wartość stałą, 135
 o wartość zapisaną w rejestrze, 137
 pola bitowego, 139
 rejestrów, 179
 relokacyjne, relocation bias, 64
 pula literalów, 203

Q

QEMU, 287
 emulacja
 oprogramowania układowego, 292
 w trybie użytkownika, 288
 pełna systemu, 291

R

Radare2, 299, 351
 debugowanie, 351
 debugowanie zdalne, 356
 tryb wizualny, 353
 widok interaktywny, 352
 Raspberry Pi OS, 287
 referencja, 304
 rejestr, 25, 107, 120
 adresu bazowego wektorów, 103
 bazowy, 185
 bieżącego stanu programu, 122
 łączenia, 111, 121
 platformy, 111
 PSTATE, 114
 stanu
 bloku IT, 125
 programu, 122
 wykonywania, 124
 zestawu rozkazów, 125
 transferu, 186
 transferu rozkazu, 185
 wywołań międzyproceduralnych, 122
 zerowy, 110
 rejestry
 AArch32, 120
 AArch64, 107
 argumentów, 274

bankowane, banked registers, 120
 nieulotne, 271
 ogólnego przeznaczenia, 271
 stanu wykonywania, 124
 systemowe, 113
 ulotne, 271
 zmiennoprzecinkowe, 112
 relokacje, 49, 63, 73
 dynamiczne, 63, 64
 lokalne wątków, 63
 statyczne, 63
 rozgałęzienia
 do podprocedur, 267
 do rejestru, 257, 260
 tabelowe, 262
 warunkowe, 257, 314, 325
 współpracy, 118
 z łączem, 261, 268
 z wartością bezpośrednią, 257
 rozgałęzienie i zamiana, 264
 rozkaz
 ADD, 130, 146, 156
 ADDS, 237
 ADR, 29, 205
 AND, 150
 BLX, 264, 268
 BR, 260
 CBNZ, 262
 CBZ, 262
 CCMP, 250, 253–255
 CMN, 158, 242
 CMP, 157, 241, 249
 CSEL, 249, 319
 EXTR, 141
 IT, 233
 LDM, 215, 221, 272
 LDP, 224, 226
 LDPSW, 226
 LDR, 29, 186, 203
 LDRB, 194
 LDRH, 194
 MLA, 163, 164
 MLS, 164
 MOV, 180, 182, 204, 205
 MOVK, 181, 182
 MOVNE, 245
 MOVT, 180
 MOVZ, 181
 MUL, 163

- MVN, 184
- OR, 152
- OR NOT, 153
- OR NOT wykluczający, 154
- POP, 219
- PUSH, 219
- RBS, 157
- ROR, 143
- SCVTF, 329
- SMLAD, 171
- SMLAL, 174
- SMLALD, 176
- SMLALxx, 175
- SMLSD, 171
- SMLSLD, 178
- SMMLA, 165
- SMMLS, 166
- SMMUL, 165
- SMUAD, 170
- SMUADX, 170
- SMULL, 172
- SMULWB, 168
- SMULWT, 168
- SMUSD, 170
- STM, 215–217, 221
- STP, 224, 225
- STR, 186
- SUB, 156
- SVC, 387
- TEQ, 154, 246
- TST, 150, 243–245
- UMAAL, 174
- UMLAL, 174
- UMULL, 172
- rozkazy
 - binarnego czyszczenia bitów, 151
 - dostępu do pamięci, 185
 - kodowanie, 266
 - ładowania, 208
 - i zapisu, 213
 - i zapisu bajta, 212
 - i zapisu półsłów, 211
 - słowa, 210
 - mnożenia, 239
 - i akumulacji, 174
 - i akumulacji słowa przez półsłowo, 169
 - i odejmowania, 164
 - słów, 168
 - o rozszerzonym rejestrze, 145
 - pobierania pól bitowych, 147
 - porównywania, 157, 240, 262
 - warunkowego, 250
 - przeniesienia rejestrów, 183
 - przesunięcia
 - i obrotu, 137
 - logicznego, 238
 - pola bitowego, 139
 - przetwarzania danych, 129
 - rozgałęzienia, 256, 262
 - i zamiany, 264
 - warunkowego, 258
 - rozszerzenia A64, 143
 - rozszerzeń zestawów A32/T32, 146
 - testowania, 240
 - bitu i rozgałęzienia, 262
 - ustawiające flagi, 228, 235
 - warunkowe, 228, 232
 - wyboru warunkowego, 247, 248
 - wywołujące podprocedury, 268
 - z offsetem skalowanym, 194
 - z przyrostkiem S, 236
 - zapisu, 208
- rozszerzanie
 - niejawne, 145
 - zera i znakiem, 145
 - znakiem lub zerami, 143

S

- sekcja dynamiczna, 61
- stała wartość bezpośrednia, 191
- stan wyjątkowy, 127
- standard AAPCS, 270, 272
- standardy ABI, 270
- statyczna inicjalizacja, 66
- stos, stack, 94, 109, 121, 311, 320
- strony pamięci, 87
- sygnatura funkcji, 269
- symbole, 58
 - globalne, 60
 - lokalne, 60
 - mapowania, 61, 70
 - słabe, 60
 - typy, 59
 - wersjonowanie, 60
- system operacyjny macOS, 370
- systemy operacyjne
 - architektura, 76

Ś

środowiska Arm, 285
 środowisko wykonawcze
 bogate, REE, 101
 zaufane, TEE, 101
 świat
 normalny, normal world, 100
 zabezpieczony, secure world, 100

T

tabela
 ASCII, 315
 dynamiczna, 62
 globalna przesunięć, GOT, 65
 łańcuchów, 56
 łączenia procedur, PLT, 65, 112
 relokacji, 63
 symboli, 57, 58
 wektorów, vector table, 103
 tablica prawdy
 operacji AND, 150
 operacji NOT OR, 152
 operacji OR, 151
 terminacja, 66, 68
 testowanie, 240
 bitów, 243
 tryb
 adresowania, 187
 literałowego, 188, 202
 offsetowego, 198
 pojedynczego rejestru, 189
 postindeksowany, 188, 200, 201
 preindeksowany, 188, 198
 jądra, 76
 użytkownika, 76
 użytkownika QEMU, 288
 wyjątków, 127
 typy
 danych, 273
 relokacji TLS, 74
 symboli, 59

U

uchwyty, 83
 uprawnienia, 88
 użytkownik, 82

W

wartości zwrotne, 272
 wątki, 68, 85
 wejście standardowe, stdin, 85
 wektor wyjątku, exception vector, 103
 wiersz poleceń
 debugowanie, 336
 narzędzia Radare2, 351
 wskaźnik, 304
 ramki, 111
 stosu, stack pointer, 94, 109
 współpraca, interworking, 105, 115
 wstawianie pól bitowych, 147, 148
 wybór warunkowy, 247
 wyjątek, 126
 SVC, 79
 wyrównania stosu, 110
 wywołania nadzorcy, 81
 wyjątki synchroniczne, 102, 127
 wyjście standardowe błędów, stderr, 85
 wywołania systemowe, syscall, 78
 wywoływanie procedur, 270

Z

zabezpieczenia pamięci, 88
 zapis
 par, 223
 pólsłów, 210
 słów, 208
 wielu wartości, 214, 215
 zarządzanie pamięcią procesu, 86
 zaufany sterownik, TD, 101
 złożliwe oprogramowanie, 377, 381
 analiza, 383–385
 debugowanie, 385, 388
 utrudnienia analizy, 384
 zmiennie lokalne wątków, 69

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

POZNAJ MOC INŻYNIERII WSTECZNEJ!

Procesory ARM są coraz popularniejsze w urządzeniach mobilnych, laptopach i serwerach. Rosnąca popularność czyni je interesującymi dla badaczy bezpieczeństwa. Specjaliści z tej branży często używają technik inżynierii wstecznej podczas badania plików binarnych. W tym celu konieczne jest zapoznanie się z poleceniami asemblera ARM.

Książkę szczególnie docenią analitycy bezpieczeństwa, którzy chcą poznać zestaw poleceń ARM i zdobyć wiedzę umożliwiającą im efektywne korzystanie z technik inżynierii wstecznej. Poza zestawem potrzebnych poleceń znalazło się w niej mnóstwo przydatnych informacji. Znajdziesz tu przegląd podstawowych zagadnień związanych z systemem operacyjnym, wyjaśnienie, czym są polecenia asemblera i na czym polega proces kompilacji pliku, a także opis mechanizmów działania poleceń służących do przetwarzania danych, dostępu do pamięci i kontroli przepływu sterowania. W kolejnych rozdziałach zapoznasz się z przeglądem technik inżynierii wstecznej, takich jak analiza statyczna i dynamiczna, jak również z kompleksowym omówieniem złośliwego oprogramowania, które może ją utrudniać.

W książce:

- wprowadzenie do architektury ARM
- zestawy poleceń: A64, A32 i T32, a także format plików ELF
- przegląd wzorców przepływu sterowania w procesorach ARM
- narzędzia inżynierii wstecznej
- proces dezasemblowania i debugowania plików binarnych ARM w systemie Linux
- typowe narzędzia do dezasemblowania i debugowania plików binarnych ARM

MARIA AZERIA MARKSTEDTER zajmuje się inżynierią wsteczną i podatnościami architektury ARM. Wcześniej prowadziła testy penetracyjne i badała zagrożenia cyberprzestrzeni. W 2020 roku magazyn „Forbes” przyznał jej tytuł Człowieka Roku w branży cyberbezpieczeństwa. Należy do komisji europejskiej edycji konferencji Black Hat®.

	KOD KORZYŚCI Sięgnij po więcej! ▶
 helion.pl	ISBN 978-83-289-0675-4
 HELION SA ul. Kościuszki 1c 44-100 Gliwice tel.: 32 230 98 63 helion@helion.pl	 9 788328 906754
Cena: 89,00 zł	

WILEY